

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 188. szám
1940. augusztus 22., csütörtök

Felelős-szerkesztő:
SZ. JAKAB GÉZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvényszéki bejegyzési szám 10/1—1938.

Péntekre várható a turnu-severini tárgyalások folytatása

Pop Valer meghatalmazott miniszter csütörtökön érkezik Turnu-Severinbe, Hóry András titkos tanácsos pénteken indul Budapestről

Turnu-Severinből telenti éjjel 11 órakor az Aradi Közlöny tudósítója:

A román—magyar tanácskozások folytatása céljából Pop Valer meghatalmazott miniszter érkezése: Turnu-Severinbe csütörtök hajnalra várják.

Turnu-Severinben a román és magyar küldöttségek tagjai a tanácskozások szünetelése óta is állandó érintkezést tartanak fenn egymással és így a szerdai nap folyamán a román bizottság tagjai látogatást tettek a „Zsófia” hajón.

Erosu meghatalmazott miniszter az újságírók előtt kijelentette, hogy a folytatódó tanácskozások során elvi jelentőségű döntés várható. Hóry András titkos tanácsos, meghatalmazott minisztert, a magyar küldöttség vezetőjét egyébként péntek délutánra várják vissza Turnu-Severinbe. A magyar delegáció vezetője az utat repülőgépen fogja megtenni.

Budapest. Hóry András titkos tanácsos, meghatalmazott miniszter a turnu-severini magyar tárgyaló bizottság elnöke Budapesten megjelent a magyar külügyminisztériumban, ahol beszámolt a tanácskozások eddigi eredményéről. Kíséretében volt Ujszászi István ezredes, a magyar bizottság katonai szakértője. A külügyminisztériumban megjelent Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök is, aki meghallgatta Hóry miniszter beszámolóját. Hóry András egyébként pénteken utazik vissza Turnu-Severinbe.

Bécsi hírszolgálati iroda jelentése az eddigi tárgyalásokról

Turnu-Severin. A turnu-severini román—magyar tárgyalásokkal kapcsolatosan a Transcontinent Press bécsi német hírszolgálati iroda kiküldött tudósítója többek között a következőket jelenti:

„Mialatt a román kormány a magyar javaslatokat tanulmányozza, megerősödik az a benyomás, hogy a két állam felfogását nehezen áthidalható szakadék választja el egyelőre. Míg a román miniszterelnök nemrégiben kijelentette, hogy Románia kész átadni Magyarországnak kis határszéli területeket, hogy oda áttelepíthessék az Erdély központjában lakó magyarokat, addig a magyarok igen szkeptikusan ítélik meg a lakosságcsere és olyan területi kívánásokat vetnek fel, amelyek ha nem is követelik a történelmi határok teljes visszaállítását, mégis inkább történelmi, mint emikál szempontból érdekesek.

A tárgyalásokat megnehezíti az a tény, hogy mind a két bizottságot kizárólag erdélyiek alkotják, akik keményebben fognak harcolni minden földszarabért, mint a regátheli románok, vagy a róvásági magyarok. Az erdélyi magyarok számára a tárgyalások célja nem honfitársaik átköltöztetése, mert ők minden idegszálukkal kötve vannak a földhöz, amelyet vissza akarnak szerezni. Azt állítják hogy a székelyek, körülbelül félmillió ember, akik elszigetelt csoportban élnek a Kárpátok sarkában, olyan erősen begyökereztek az általuk ezer esztendő óta lakott földre, hogy a költözködés elképzelhetetlen számukra.

Egyelőre a két szempont összeegyeztethetetlen. Bizonyos törekvések a döntőbíráskodás megoldását helyezik előtérbe. Mielőtt azonban a tárgyalások befejeződnenek, korai lenne azok végleges megszakadásáról beszélni.

Berlin. A román—magyar tárgyalások menetét a német sajtó nem kíséri kommentárokkal és Németország a legteljesebb rezerváltságot tanúsítja a két ország irányában. Jólétesült kö-

rök szerint Németország a két ország közötti gyors megegyezést kívánja. Teleki Mihály magyar földművelésügyi miniszter németországi utazása nem áll kapcsolatban a román—magyar tárgyalásokkal. A magyar miniszter viszonzza csupán Darré német földművelésügyi miniszter budapesti látogatását. A látogatás természetsze-

rien nemzetgazdasági szempontból is fontos, mert Magyarország összhangba kívánja hozni a termelését a németországi szükségletekkel.

A craiovai tanácskozások

Bucuresti. A Craiovában folyó román—bulgár tárgyalások kedd délelőtt 11 óra 20 percig tartottak, majd a két tárgyaló fél külön tanácskozásra vonult vissza. Délután megérkezett Bucurestiből Petroff Csomokoff bucaresti-i bulgár követ és Nadoff ezredes katonai attasé akik Pomanoif bulgár kiküldöttel tárgyaltak. Délután a két bizottság újból együtt tevékenykedett. Hivatalos jelentést a tegnapi tanácskozásokról nem adtak ki és szerda reggel újból megkezdtek bizalmas jellegű tanácskozásait.

Éles bírálattal fogadta Churchill beszédét a tengelyhatalmak sajtója

A szerdai napon e sősorban felderítő tevékenységet fejtettek ki Anglia felett a német repülőgépek. Összehívták a török parlament Rendkívüli hadászati jelentősége van Brit-Szomáli elfoglalásának

Berlinből jelentik: Egy német felderítő repülőgép szerdán délelőtt minden kíséret nélkül vakmerő repülést hajtott végre Dél-anglia egy városa felett, ahol nagyszámu angol vadászgéppel találkozott. A német pilóta kiváló kormányzóerejének és lelki nyugalmanak köszönhető, hogy sértetlenül elmenekülhetett a vadászgépek üldözése elől.

A német léghaderő szerdán kisebb felderítő tevékenységet fejtett ki Anglia felett és így munkája és eredményei mérsékeltébbek voltak az eddigieknél. Ennek ellenére Közép-, Dél- és Keletanglia felett valamennyi fontosabb ipari központot ellenőriztek, fontosabb municiógyárakat bombáikkal meg is támadták. Légikikötőket, vasuti csomópontokat is bombáztak a német repülőgépek, azonkívül felgyújtottak egy hatalmas acélművet. Nagy jelentőségű ezenfelül Északírország felett horgonyzó angol hajók eredményes bombázása is.

Berlinből jelentik: Érdekes részleteket közöl egy német légiósztag főparancsnoka a délkeletangliai petroleumraktárak elleni tá-

madásról. A rossz időjárás ellenére, a német repülő a felhők mögött rejtőztek el és a Millford-öböl felé tartottak. Ebben a kikötőben vannak a legnagyobb olaj-, petroleum- és benzin-tartányok, valamint a hadihajóépítési üzemek. A légiósztag szakaszonként támadta a vasútvonalakat, hangárokat, hajógyárakat és 500 méterre leszállva, 16 óriás petroleum-tartányt gyújtóbombákkal lángbaborítottak. A felszálló fekete füstfelhők elrejtették a német gépeket, amelyek az angol légelelharító ágyúk tüzelésének ellenére, sértetlenül térhettek vissza.

London. (Rador). A légiügyi minisztérium közli: Kedd este ellenséges repülőgépek támadást intéztek az egyik nyugatangliai város ellen. A támadás alkalmával a város parkjára több bomba zuhant és ugyan-csak bombatalálat ért több házat, amelyek az állomás környékén iekszenek. Több személy megsebesült, néhányan meghaltak. Az éjszaka folyamán az ellenséges légi tevékenysége jelentéktelen volt.

Berlinből jelentik: A vasárnapi légi harcok során Anton Schuster 22 éves repülőhadnagy 4 perc alatt 22 angol gépet lőtt le Dover és Folkestone között.

Churchill bejelentette, hogy Anglia többéves háborúra készült fel

London. (Rador.) Az angol alsóház keddi ülésén, amelyen Churchill angol miniszterelnök a háborus helyzetéről számolt be az Egvesült Államok, Brazília, Argentína, Egyiptom, Szovjetország és Spanyolország követei, valamint több más politikai személyiség vett részt.

Churchill beszédét azzal kezdte, hogy összehasonlította a világháború és a jelenlegi háború fejlődési folyamatát.

Közölte, hogy a jelenlegi háborúban Anglia vesztesége halottakban, sebesültekben

és eltűntekben — és ide a polgári lakosság is beleszámít — körülbelül 92.000 ember, de ezek közül számosan fogolyként ellenséges országban vannak.

A háborúban az egész brit nemzet résztvesz — mondta a miniszterelnök. — Beigazolódott, hogy a küzdelem elkeseredett, a háború sokáig tart és

az angol kormány rendszeres előkészületeket tesz azokra a harcokra, amelyek 1941. és 1942. években folynak majd le. Angliának minden lehetőség a rendelkezésére

áll védelmét illetően, úgy a fővárosra, mint a tartományokra vonatkozóan.

A miniszterelnök a továbbiak során kijelentette, hogy Anglia a blokádot nemcsak Németországgal, hanem Olaszországgal, Franciaországgal, valamint a többi németek által megszállt országgal szemben fenntartja. A fővárosban több mint 2 millió ember felfegyverkezve, minden eshetőségre kész, de felkészült az egész ország is, hogy fogadja a benyomulókat, jöjjenek azok légi vagy tengeri úton. Megtörténtek az intézkedések, hogy az országba való benyomulási kísérleteket meg-

A tengelyhatalmak sajtója élesen bírálja az angol kormányelnök beszédét

Sanghái. (Rador.) A DNB jelenti: A japán csapatok elfoglalták az angol engedélyes terület nyugati részét, amelyet az angol csapatok kiűrtettek. Egy mindkét félről elfogadott rendelkezés értelmében Sanghái város középpontjának bizonyos részeit kedd este adták át a japán önkéntesek hadtestének. Az átadott területek között van az arész is, amely a Szucsau folyó északi partján terül el. Kedden egész nap folyt az angol csapatok behajózása ezekről a területekről. Az első angol csapat szállítmányok valószínűleg ma hagyják el Sanghajt.

Berlinből jelentik: A német sajtó Churchillnek tegnap az alsóházban elmondott beszédével foglalkozva megállapítja, hogy azt a félelem és öndicsére jellemzi.

A „Berliner Börsenzeitung“ szerint a beszéd el akarja titkolni a súlyos és való helyzetet az angol nép előtt és Churchill valósággal mesternek bizonyult ez alkalommal újra abban, hogy miként lehet bebizonyítani szövívágokkal a „feketéről“ azt, hogy „fehér“. Churchill annyira naiv és vakmerő, hogy az Angliát ért csapásokat angol győzelemnek szeretné feltüntetni.

Amíg a német légihaderő egészen elsötétíti Anglia égboltját — írja a német lap — és Brit-Szomáliából csufosan el kell menekülnie az olasz főlény elől az angoloknak

az angol miniszterelnök olyan beszédet mond, mintha nem Anglia lenne az amely közvetlen legyőzetés előtt áll, hanem annak ellenségei és azt meri állítani, hogy nem Anglia áll összeomlás előtt, hanem a tengely hatalmal.

A tengely — írja a Börsenzeitung — ma hatalmasabb, mint bármikor volt, ugyanakkor Anglia elvesztette minden pozícióját Európában, teljesen egyedül maradt és mindenütt könyörögni kell segítségért, sőt

saját élő nemzeti testéből is adnia kell, hogy segítséget kaphasson.

A „Deutsche Allgemeine Zeitung“ a Churchill beszédével kapcsolatban azt írja, hogy Churchill Anglia megvédéséről beszél és inkább jövőbeni kijátásokat emleget, mert a múltból felhozott példák szomorúak lennének számára. Churchill szavaiból hiányzik a biztonság érzése és propagandacélból a két angolszász nép: az USA és Anglia közös érdekét hangoztatja. A „Lokalanzelger“ szerint mindig Németország volt a kezdeményező és hiába türelmetlenkedik az angol kormányelnök, a német offenzíva akkor fog megkezdődni, mikor azt a Vezér elhatározza, hiszen annak idején a francia miniszterelnök is kijelentette, hogy a háború évekig tarthat és a győzelmes német hadsereg nyolc hét alatt legázolta ellenségeit.

Churchill — írja a lap — olyan hangon beszél, mintha egy nagy világbirodalom vezetője lenne, pedig valóban recseg-ropog ennek a birodalomnak minden eresztéke. A „Völkischer Beobachter“ leszögezi, hogy

két hatalmas tábornok közeledik csapatával az angol partok felé: és ez az Éhség és az Idő.

Rómából jelentik: A „Popolo di Roma“ megállapítja, hogy Churchill beszéde egy újabb időleges inlekción, hogy az angol nép lelkiületét megerősítse. Churchill azonban most nem érte el célját, mert kénvtelen volt beis-

akadályozzuk. Az angol tengerészet részen áll. Jelenleg mintegy 4 millió tonna kereskedelmi hajó áll ellenőrzésünk alatt, a készletek pedig jóval bőségebbek, mint béke idején voltak. Mindezeket azért mondom — folytatta Churchill — mert az angol népnek joga van megtudni, hogy miért tekintünk bizonyos időre a jövő elé. Szükség esetén több évig is viselhetjük a harcot.

Végül a légi harcokról is beszélt az angol miniszterelnök és hangsúlyozta, hogy néhány hét óta rendkívül heves légi ütközetek folytak le.

merni azt a nagy katonai balsikert, mely az angol-szomáliai visszavonulásról szólt. Churchill, ez az öreg politikai komédiás megígérte, hogy a jövőben Amerika segítségével vjviák ki az angolok a győzelmet és a legelkiismeretlenebbül bevallja, hogy az angol blokádnál Európa kiéheztesére irányul.

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelenti: A francia rádióleadóállomás szerdán tiltakozott a „vichvi emberek“ kifejezése ellen, amelyet Churchill angol miniszterelnök legutóbbi beszédében használt. Francia körök az angol kormányelnöknek ezt a kifejezést felháborodással fogadták. Hangsúlyozták, hogy a francia fegyverletétel azért következett be, mert Churchill 2 millió katonájából csak igen kis hányadot küldött a frontra és az angol légihaderőnek is mindössze egy tízede harcolt.

A szomáli kudarc megbukta t. Churchill!

Bern. A svájci sajtó a szomáliai angol vereséggel foglalkozva emlékeztet arra, hogy a norvégiai összeomlás és az angol expedíós had-

Brit-Szomáli elfoglalásának hadászati jelentősége

Ambrogio Bollati olasz tábornok Brit-Szomáli elfoglalásáról és ennek stratégiai jelentőségéről cikket írt, amelyben többek között a következőket állapítja meg:

— A nagy offenzíva Brit-Szomáli ellen augusztus 5-ikén indult meg. Az olasz csapatok 120 kilométeres előnyomulással elfoglalták Zailát és Hargesia, valamint több fontos hegyszoros elfoglalása révén megnyitották az utat Berbera és Buras felé. Ilyen körülmények között az angolok Brit-Szomáli kiűrésére kényszerültek. Brit-Szomáli területe 176 ezer négyzetkilométer, vagyis másfélszer olyan nagy, mint Erithrea és közel 350 ezer lakosa van. Gazdasági jelentősége nem túl nagy, az olasz hódítást azonban inkább az ország stratégiai fekvése teszi értékessé. Az angol kézben lévő Brit-Szomáli ugyanis állandó fenyegetést jelentett Abesszinia, főképpen pedig az oly fontos harrari vidék számára. A Ras Kasar és Kap Guardafui között fekvő 1600 kilométer hosszú teljes partszakasz fölötti uralom így megvalósul.

— Ilvmódon a Vörös-tenger keleti és az adeni öböl keleti partján olyan helyzethez jut Olaszország, amely lehetőséget nyújt az Aden és a hadramauti repülőterek elleni támadásra. Olaszország ezzel komolyan veszélyezteti a Vörös-tenger déli bejáratát az India felé vezető út eme fontos részét. Végül pedig nem szabad szem elől téveszteni azt sem, hogy Brit-Szomáliából való kivonulás következtében az angolok tekintélye az arabok szemében erősen csökkent.

— Az olaszok afrikai hadjárata általában ahhoz a harchoz hasonlítható, amelyet a németek annak idején a hererok és a hottentották ellen folytattak, vagy pedig Lettow-Vorbeck híres világháborús hadjáratahoz. Itt nem lehet tömegháborúról szó, mert a csapatok számára való élelmiszer, víz- és benzinszállítás nagy nehézségekbe ütközik. Minél nagyobb létszámú csapatok ellátásáról van szó, annál inkább fokozódnak azok a nehézségek. Ebben a háborúban hiányzik egy olyan döntő jelentőségű cél, mint amit

seregek onnan történt kivonása Chamberlain bukását vonta maga után, így tehát nem valószínű, hogy a szomáliai kudarc a Churchill kormánv bukását eredményezheti.

Valószínű, hogy az angol kormány rövidesen elhagyja Londont (?)

Rómából jelentik: A „Tribuna“ című olasz lap szerint Londonban a szüntelenül megújuló német légitámadások következtében, valósággal kibírhatatlanná vált az élet. Valószínű, hogy az angol kormány és a törvényhozás rövidesen elhagyja a fővárost és kevésbé veszélyes helyre költözik. Híre jár annak, hogy a királyi család néhány nappal ezelőtt titokban már el is távozott Londonból.

Tengeri csata Kréta-sziget közelében

A „Curentul“ című lap athéni jelentése szerint, hétfőn délután a Kréta-szigeten lévő Kallia város lakói a tenger felől heves ágyuzást hallottak. Valószínű, hogy a szigettől mintegy harmincöt tengeri mérföld távolságban tengeri csata folyt.

Londonból jelentik: Az angol tengernagyi hivatal rendelkezése minden Indiából induló hajót ezentul felfegyverezzenek és azonkívül mágneses aknával látnak el.

Lisszabomból jelentik: A „Voz“ című lap azt írja, hogy az a tény, mely szerint egy olasz tengeralattjáró megtorpedózott egy angol kereskedelmi gőzöst az Atlanti óceánon és át tudott jutni Gibraltár szorosán, azt jelenti, hogy a német tengeri erőket és tengeralattjárókat most már az olaszok is teljes mértékben támogatják és a semleges államoknak mindent meg kell tenniük, hogy saját érdekeikben elkerüljék azokat a veszélyes zónákat, melyek Anglia körüli blokádnak számára ezeket a zónákat létesítették.

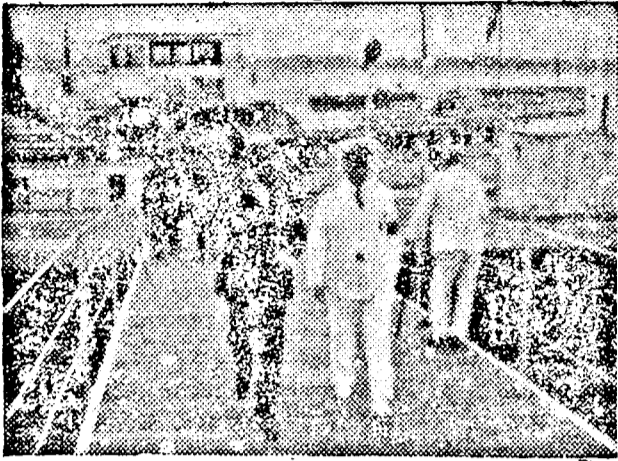
például 1936-ban Addis Abbeba elfoglalása jelentett. Ez nem olyan háború, amely gyors meglepetésszerű mozdulatokra adhatna alkalmat, mint a németek lengyelországi, hollandiai, belgumi és francia hadjárata volt. Minden egyes hadművelet ezen a terepen alapos előkészületet és rendkívül sok hadianyagot igényel. Ezen kívül számolni kell a helyi adottságokkal is, úgy hogy ezen a terepen a vasakat sem vezethet el minden esetben a kívánt eredményhez. Míg a libvai és az egyiptomi hadszíntéren lévő olasz csapatok ellátása az olasz hadiflotta védelme alatt az anyaországból történhetik, addig az abessziniai hadszíntéren felvonuló és küzdő katonáknak csak a háború előtt felhalmozott, mindenesetre tekintélyes készletek állanak rendelkezésükre. Mindezek ellenére minden adottság és remény meg van arra, hogy az Afrikában harcoló olasz csapatok, miként eddig, továbbra is győzelmesen folytatják küzdelmüket.

Berberával a Vörös tenger keleti oldalán olasz közre

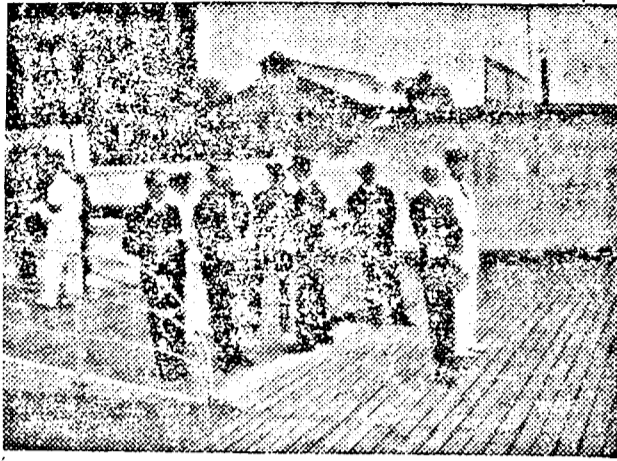
Rómából jelentik: Az olasz sajtó igen nagy cikkekben számol be a hatalmas szomáliai győzelemről és megállapítja, hogy az olasz haderők átütő ereje két hét alatt kényszerítette az angolokat, hogy hanyathomlok meneküljenek, sőt Berbera kiűrésével nagy csomó fegyvert és élelmiszert, municiót, élőállatot és foglyot is hátrahagynak. Külföldről kapott tudósításaikban az olasz lapok megállapítják, hogy az olaszok győzelme igen nagy és mély benyomást keltett mindenütt és azzal a következménnyel jár Nagybritanniára, hogy presztízse még jobban csökken az ázsiai és amerikai közvélemény előtt, mert a gyarmati kereskedelem legfőbb gócpontja vesz el ezzel számára.

Szófiából jelentik: A bolgár sajtó óriási jelentőséget tulajdonít az olaszok szomáliai győzelmek, amelynek a bolgár lapok szerint igen nagy visszhangja lesz az arab világban. Az angol kereskedelem 72 százaléka a Vörös

Pillanatképek a turnu-severini napokról

Hóry András titkos tanácsos, meghatalmazott miniszter, Dinu Simian királyi helytartó társaságában.

Bárdossy László bucaresti-i magyar követ és Crutescu budapesti román követ a hajóhid előtt.

Hóry András, titkos tanácsos, meghatalmazott miniszter, a „Zsófia” hajóról a tanácskozásokra indul.

tengeren keresztül bonyolódott le és most ennek a forgalomnak más utra kell terelődnie.

Belgrádból jelentik: A „Vreme” című lap az olaszok szomáliai győzelmével kapcsolatban hangsúlyozza, hogy ez politikai és stratégiai győzelem egyként, következménye pedig az, hogy az olaszok kezükbe kapták a Vörös-tenger kulcsát és ezzel közvetlen befolyást az Indiai-óceánra. Kiemelik a lapok, hogy az angolok a tropikus hőmérséklethez szokott ázsiai és afrikai bennszülöttekkel harcoltak, míg az olasz egységek nagy része európai katonákból állott.

Olasz hadijelentés

Róma. (Rador.) A Stefani-iroda közli „valahonnan Olaszországból” az olasz főhadiszállás 74-es számú jelentését, amely így hangzik: „A volt Brit-Szomáliában a lakosság aláveti magát az olasz hatóságok rendelkezéseinek. A „Camel Corps”, valamint a Hill-osztagok tagjai az olasz hadseregbe való felvételüket kérték. Berberában három megromgált Bleinheim-típusú angol repülőgépet találtak, amelyek az olasz támadások alkalmával sérültek meg. Egy negyedik angol gép roncsait a Berberis folyóban találták meg, egy ötödik gépre egy mezőn találtak rá. Az ellenség több kisebb etiopiai helység ellen bombatámadást hajtott végre. Ezek alkalmával egy asszony meghalt, öt férfi pedig megsebesült, az anyagi kár jelentéktelen. Meger közelében lévő kisebb kórházban 2 beteg megsebesült a bombatámadás következtében, a Geliben lévő kis kórházat ugyancsak találat érte, itt egy fiatal és öt sebesült áldozata van a bombázásnak. Az olasz bombázók sikeres támadást hajtottak végre Málta ellen, ahol a légi támaszpontokat vették célba. Valamennyi olasz gép visszatért állomáshelyére, annak ellenére, hogy az ellenség erős tűz alá fogta az olasz gépmadarakat. Az ellenséges vadászgépek megtámadták az olasz gépeket, de az erős olasz ellenállás következtében elmenekültek. Lehetséges, hogy ez alkalommal egy angol gépet lelőttek az olasz egységek.

Olaszellenes tüntetések Athén uccáin?

Zágrábból jelentik: A „Pravda” athéni jelentése szerint úgy tudják, hogy Athén uccáin heves olaszellenes tüntetésekre került sor. A török parlament összehívása állítólag összefüggésben van a görögországi behívásokkal.

Milyen adatokra támaszkodnak az angol hivatalos jelentések?

Berlin. (Rador.) Az angol hivatalos közlések és az angol lapok jelentései is igyekeznek tulozni az Anglia elleni légi hadműveletekben résztvevő német repülőgépek számát, a német veszteségeket s ugyanakkor a maguk részéről csak nagyon csekély veszteségeket vallanak be. Megállapították, hogy az angol hivatalos jelentések legnagyobb részben hozzá nem értő polgári egyének vallomásai alapján közlik német repülőgépek lelő-

vését, ezek az adatok pedig a legnagyobb mértékben megbízhatatlanok, hiszen polgári egyének a nagy magasságban repülő gépeket nem tudják megkülönböztetni, azok típusait nem ismerik. Ilyen adatokra támaszkodik azután az angol hivatalos közlemény is.

A menekült franciák visszatérése

Vichy. Augusztus 10-ig 800.000 menekült tért vissza a megszállott területekre. Ősz végére majdnem valamennyi menekült haza fog térni a lakóhelyére. Eddig egymillió leszerelt katona dolgozik gazdasági munkákon a megszállott területeken, míg 500.000 leszerelt katona, akik nem tudtak visszatérni, a megszállott területen foglalatostkodnak a mezőgazdaságban.

Vichy. Pétain tábornagy amerikai uság-

Angol-amerikai szövetségről beszélt Hore Belisha az alsóházban

Newyork. Az Associated Press úgy értesül Londonból, hogy Churchill beszéde után Hore Belisha, volt hadügyminiszter a Lordok Házában kijelentette, hogy Anglia és Amerika kö-

iróknak adott nyilatkozatában teljes bizalmát fejezte ki Franciaország teljes újjáépítése iránt. A francia hagományok, a gazdasági erő és a nemzeti öntudat visszaadja Franciaországot örmagának — mondotta Pétain.

Ismeretlen repülőgép támadása Gibraltar ellen

Tangerből jelentik: Keddről szerdára virradó éjjel ismeretlen nemzetiségű repülőgép bombázta Gibaltárt és a bombatámadás nagy károkat és tüzvészeket okozott, melyek még Laileában is láthatók voltak. Az angol légvédelmi tüzérség tüzelése előtt távoztak el a repülőgépek. A repülőgéptámadás után a gibraltári kikötőből 14 angol hajó eltávozott az Atlantiai-óceán felé.

Földközi-tengeri államtömb létesítését javasolta Papen Ankarában(?)

Genf. A „Journal de Geneve” ma Romániába érkezett számában azt az értesülést közli, hogy von Papen ankarai német nagykövet Ismet Inonu török köztársasági elnöknel tett legutóbbi látogatása alkalmával azt a javaslatot tette, hogy Törökország Olaszországgal, Egyiptommal, Spanyolországgal és Franciaországgal együtt közös Földközi-tengeri tömböt alkossanak Anglia mellőzésével. Ami pedig a Dardanellákat illeti, ebben a kérdésben olyan megoldásról lehetne szó, amely nem érinti Törökország függetlenségét.

A genfi lapok szerint török részről kijelentették, hogy Törökország nem engedheti meg egyetlen idegen hatalomnak sem a Dardanellákba való behatolását és Papen elgondolásával egyebekben sem értenek egyet.

Ankara. A Török Távirati Iroda jelentése szerint a török képviselőházat szerdára összehívták. A parlament ülésén nagyfontosságú kormánynyilatkozat hangzik el a külpolitikai kérdésekkel kapcsolatban.

A japánok megszállták a sanghaji angol engedményes terület nyugati részét

Sanghai. (Rador.) A DNB jelenti: A japán csapatok elfoglalták az angol engedményes terület nyugati részét, amelyet az angol csapatok kiűritettek. Egy mindkét részről elfogadott rendelkezés értelmében Sanghaji város középpontjának bizonyos részét kedd este adták át a japán önkéntesek hadtestének. Az átadott területek között van az a rész is, amely a Szucsaufo-

zött népközi és bíródalomközi szövetség jön létre s akkor ennek a háborúnak áldozatai nem lehetnek hiábavalóak, mert a végső győzelem kivívása kétségtelen.

lyó északi partján terül el. Kedden egész nap folyt az angol csapatok behajózása ezekről a területekről. Az első angol csapatszallítmányok valószínűleg szerdán hagvták el Sanghajt.

Roosevelt elnök a nyugati félteke megvédéséről

Newyork. Roosevelt elnök tegnap kijelentette egy sajtókonferencián, hogy a katonai támaszpontok tekintetében Angliával folytatott tárgyalások kedvezően haladnak, a nyugati félteke megvédése érdekében. Arra a kérdésre, hogy a Kanadával létesített közös védelmi tanács alapján felhasználják-e Kanadában a régi amerikai torpedórombolókat, az elnök azt felelte, hogy ez újságírói kitalálás és az is merő hírlapi kombináció, mintha az USA és Kanada egyes területeket közösen szállnának meg.

Nyilvános vitára szolgáltatta fel Wilkie elnökjelölt Rooseveltet

Newyork. Wilkie köztársasági elnökjelölt Rooseveltet nyilvános vitára hívta fel. Nem valószínű, hogy Roosevelt ezt a szópárbaira való kihívást elfogadja, mert már egyszer visszatámasztotta Wilkie ajánlatát azzal, hogy hadikérdéseket vita nélkül kell az ország érdekében megoldani. Wilkiének az az álláspontja, hogy a katonai ellenőrzést az elnök ne végezze egyedül, hanem bizza szakértőkre.

URANIA: Nagyfilmek színháza. Tel.: 12-32.

3 órától folytatólagosan

Városunk idei első nagy filmje!
HANS ALBERS és csodás szépségű **HILDE WEISSNER** hatalmas és remek kiállítású kalindorfilmje, a **Megtévedt ember** Gyllkosság? Ongyllkosság? Avagy szerencsétlenség? E 3 kérdés megoldása idegzisztó izgalomban tartja a közönséget. 466. számú UFA híradó

Államfők és államférfiak a politikai bíróságok előtt

Irtá: Balogh Arthur

Országokra zudult nagy katasztrófák után mindig keresni szokták a bűnösöket, akikre — úgy hiszik — a bekövetkezett szerencsétlenségért való felelősség súlya nehezedik. A felzaklatott kedélyek lecsillapodnak, az általános keserűséget enyhíti az igazságszolgáltatás, ha van kit bűnbakként odaállítani.

Most Franciaországnak a németek által történt leveretése után a Vichybe menekült kormány bíróság elé akarja állítani mindazokat a volt francia kormányférfiakat, akiket vétkeseknek gondol az ország balsorsának előidézésében. Külön bíróság fog az ügyekben ítélni. Elsőnek hír szerint az internálásban levő Mandel volt miniszter kerül a vádlottak padjára. Ki fogják hallgatni Lebrun lemondott köztársasági elnököt is.

Országvezetőket, államférfiakat ez a minőségük természetesen nem mentesíthet a felelősségrevonás alól ha az állami érdekek súlyos kárával végezték kormányzati teendőiket vagy ugyanígy mulasztásokat követtek el. Felelnők kell ezekért és még sokkal súlyosabb büntetést érdemelnek, mint a közönséges polgár, mert nagy hatalmuknál fogva sokkal súlyosabb károkat okozhatnak az országnak. A miniszterek felelőssége minden modern államban el van ismerve. Angliában már a XIV. század végétől kezdve az alsóház vád alá helyezheti és a lordok háza elítéli a minisztereket az állam elleni súlyos vétés, vagy nagyobb törvénysértés esetében. Régebben sok ilyen eset volt, de 1806 óta egy sem fordult elő.

Az angol mondás szerint: „A király nem tehet rosszat.” Uralkodókat nem lehet felelősségre vonni, helyettük miniszterek felelnek. Cromwell lefejeztette I. Károly angol királyt, a francia nemzetgyűlés is XVI. Lajos, de ezek forradalmi tények voltak. Az 1870. évi német-francia háború után Bismarck, a vaskancellár, arra gondolt, hogy nemzetközi bíróságot kellene felállítani a háborúért felelősek, ezek között III. Napoleon, megbüntetésére. Miután azonban tudta, hogy Anglia és Oroszország ebbe nem egveznek bele, elállott ettől a tervétől. A köztársaság, ellentétben a királysággal, az államfőt sem veszi ki a felelősségre vonás alól. A francia elnök árulásért, az Amerikai Egyesült Államok elnöke ugyanazért, vagy más súlyos bűntényekért felelősségre vonható. Mindkettőt a kamara helyezi vád alá és a szenátus ítélik meg felettük.

A világháborút befejező békekötések idején a szövetséges hatalmak nemcsak az uralkodók büntetlenségének elvével akartak szembebeléjezni, hanem a békék megkötésénél eddig általánosan követett gyakorlattal is. A korábbi békekötések ugyanis rendszerint egy úgynevezett amnesztia szakaszt foglaltak magukban, amely a háború tényéből származó sérelmekre borította a feledés fátylát. A szövetséges hatalmak ezzel ellentétben II. Vilmos volt német császárt nemzetközi bíróság elé akarták állítani. Szerintük a világháborút Németország és volt császára akarta. Ezek az ő megítélésük szerint „a világháború legnagyobb bűné” követték el. A békekongressziónak a felelősségek megállapítására kiküldött bizottsága egyhangúlag megállapította, hogy a háborút tulajdonképpen Németország idézte fel azzal, hogy az antant hatalmak által felállított minden békítési kísérletet visszautasított. A bizottság szerint a szövetséges és társult hatalmakat az vonta egymás után a háborúba, hogy Ausztria-Magyarország hadat üzent Szerbiának, Németország Oroszországnak és Franciaországnak és megrohanta a semleges Belgiumot. Ehhez képest a versaillesi békeszerződés 227. cikkébe felvették, hogy a szövetséges és társult hatalmak II. Vilmos volt német császárt vád alá helyezik „a nemzetközi morál és szerződésnek szent tekintélyének megsértése miatt.” Külön bíróság fog

felette ítélni, amely öt tagból fog állani és ezeket az Északamerikai Egyesült Államok, Anglia, Franciaország, Olaszország és Japán fogja kinevezni. A volt császárnak a védelem joga biztosítva lesz. A szövetséges és társult hatalmak meg fogják keresni a németalföldi kormányt, hogy II. Vilmost bíróság elé állítsa végett nekik szolgáltatassa ki.

A volt császár megbüntetésének gondoltát, betelni nem tudó bosszúvágyukban a franciák és az angolok eszelték ki. Az amerikaiak, élükön Wilsonnal, ennek leghatározottabban ellene voltak. De, mint sok más alkalommal a békekongresszus egész folyamán, ezúttal sem tudott a Wilson álláspontja érvényesülni. A versaillesi békeszerződés ama pontját a Lloyd George befolyásának lehet tulajdonítani. Clémenceauval együtt mindig ő volt ott, amikor a németeket sújtani kellett. A németek „Isten büntesd meg Angliát!” fohászára azzal felelt: „A császárt fel kell akasztani!” De a dolog nem ment olyan egyszerűen, ahogyan ő elgondolta.

A terv kieszelői nem gondoltak mindenképp előttr arra, hogy törvény nélkül büntetés legieljebb az emberevők világában van. A volt császárt „a nemzetközi morál” legsúlyosabb megsértésével vádolták. De mi az a „nemzetközi morál”? Hol vannak megírva annak törvényei? Mi képezi annak megsértését? A nemzetközi jog mindezekre még nem adott feleletet. Vagy talán a felállítandó bíróság fogja mindezt eldönteni? Civilizált államok világában szintén lehetetlen dolog, mert ha a bíróság új büntényeket és büntetéseket állapíthatna meg, akkor nem az igazság osztogatója, hanem a zsarnokság legnagyobb eszköze lenne, amelynek iszonyú hatalmától való féltében senki sem hajthatná fejét nyugodtan álomra. A volt császár felett tehát a felállítandó külön bíróság nem ítélezhetett volna, mert amivel vádolták, olyan büntény nem létezett s így büntetni sem lehetett.

De még ha mindennek az ellenkezője állt volna is fenn, akkor is az elítéléshez az lett volna szükséges, hogy tényleg legyen, aki felett ítélezzenek, vagyis, hogy a volt császárt — amint mondták — „megfogják”. II. Vilmos azonban nem adta magát ellenségei kezébe, mint I. Napoleon. Miután a koronát letette, Hollandiába vonult önkéntes számkivételbe. A szövetségesek 1920. január 15-én kikérték Hollandiától. A jegyzék ismétli, hogy II. Vilmos Németországnak a háborúba lépése által „a világtörténelem legnagyobb bűnének elkövetője” és nemlétező nemzetközi törvények megsértésével

vádolja a volt uralkodót. Végül a jegyzék a holland nép érdekében állónak mondja, hogy ne tűnjön fel úgy mintha a bekövetkezett katasztrófa írszerzőjének pártfogója lenne, menedéket adván neki területén. Az antant hatalmak arra számítottak, hogy Hollandia meg fog hajolni az akaratuk előtt. Igazságuk hiánvát hatalmukkal véteék pótolhatni. De nagyon csalódtak. A holland kormány válaszában arra utalt, hogy Hollandia nem szerepel a versaillesi békeszerződés aláírói között és annak hivatkozott szakasza semmi kötelezettséget nem ír elő a holland kormányra. A kormány tehát fenntartja magának a jogot, hogy az ügyben saját belátása szerint járjon el. A nagykövetek tanácsa 1920. február 14-én újabb jegyzékben követelte II. Vilmos kiadatását, ismét sikertelenül. Ez alkalommal a holland kormány azt válaszolta, hogy vétkesnek a nemzet becsülete ellen, ha a szövetségesek kivánságának eleget tenne. Ezzel azután a volt császár elítélésének terve végleg dugába dőlt, a szövetségesek nagy bosszúságára.

Ezek nemcsak a volt császárt szerették volna bíróság elé állítani, hanem a versaillesi békeszerződés 228. cikkébe azt is bevették, hogy a német kormány elismeri a szövetségeseknek jogát, saját katonai bíróságok elé állítani mindazokat a németeket, akik a háború törvényei és szokásai elleni cselekményeket követtek el. Ezeket a német kormány a szövetségeseknek kiadni tartozik. A nagykövetek tanácsa 1920. február 3-án a német béke delegáció vezetőjéhez intézett jegyzékében mintegy 900 német kiadatását követelte. Ezek sorában voltak többek között: Ruprecht volt bajor trónörökös, a Württembergi herceg, Bülow és Bethmann-Hollweg volt kancellárok, Mackensen, Kluck, Ludendorff, Falkenhayn és Hindenburg hadvezérek, Tirpitz admirális. A német kormány azonban ezeknek egyikét sem adta ki. Csak arra mutatkozott hajlandónak, hogy a lipcsei bírói bírósághoz eljuttassa a lipcsei bírói bírósághoz eljuttassa a németeket, akiket a szövetségesek a háború törvényeinek és szokásainak megsértésével vádolnak. A volt császár kiszolgáltatása és a német államférfiak és hadvezérek megbüntetése épp úgy csak napíron maradt, mint ahogy nem lett semmi a szövetségeseknek abból a fogadkozásából, hogy Németországot a jóvátételeknek az utolsó pillérig való megüjtetésére fogják szorítani.

Mi lesz a folytatása a francia kormány elhatározásának, hogy az ország balsorsának előidézésében vétkeseket bíróság elé állítja, nem lehet tudni. Az igazságtételt megnehezíti az, hogy hasonló esetekben a kellő tárgyalosság nincs meg az embereken. És ha a volt francia államvezetők közt egyeseket vétkeseknek fognak találni, nem kevésbé vétkes a parlament is, amely hibáikat nem vette észre, őket idejében nem távolította el, meg nem buktatta s ezáltal az országra nézve káros működésüket továbbra is lehetővé tette.

A helytartóság tíz naponként felülvizsgálja a liszt és fehér kenyér árát

Temesvári tudósítónk jelenti: A helytartóság mellett működő árellenőrző bizottság elhatározta, hogy a liszt és kenyér árát tíz naponként megvizsgálja és — ha kell — megváltoztatja. Ezt az elhatározást azzal indokolják, hogy a gabonák egyre emelkednek és a búzáért már 88.000 lej is kérnek vagyonként. Ciupe Gheorghe dr. helytartósági

vezértitkár kijelentette, hogy az egységes kenyér árát 13 lejen túl nem lehet emelni kilonként, mert akkor a szegény emberek kenyér nélkül maradnak. A buza árával arányosan a fehér kenyér ára esetleg emelhető, mert az fénvüzési cikk és akik ilvet akarnak fogyasztani, bizonyára megengedhetik maguknak.

Törökország nem tudja végrehajtani a külfölddel kötött kereskedelmi szerződéseit

Izstambulból jelentik: Törökország számos állammal kötött kereskedelmi szerződést, azonban ezeknek a szerződéseknek végrehajtása a ujonnan alakult európai helyzet következtében ugyszólván lehetetlenné vált. Most

a török külügyminiszter valamennyi állammal, amellyel kereskedelmi szerződése van, érintkezést keresett, hogy a jelenlegi viszonyokra alkalmazza a kereskedelmi szerződések végrehajtását, különben a török kereskedelem súlyos helyzetbe kerülhet.

CORSO nyáron is a legnagyobb slágereket hozza. 8, 5.15, 7.15, 9.80

A szezon két legnagyobb és legszebb filmje egy műsorban!

I. **DEANNA DURBIN** II. **Bedy Samar, Charles**
Az első szerelem **Boyer Szenvedélyek**
 Zene, ének, vídamság **éjszakái**

Legújabb UFA hirdető!

Zsófia, a történelmi M.F.T.R. gőzhajó

A békeidők uralkodóinak sétautja — Kórházhajóvá alakul a Zsófia — Angol monitor a Dunán

Lomha méltósággal hömpölyög a szürkés-zöld víz. Fent nehéz felhőket sodor észak felé a déli szél, ami a jobbspart felől támadt hajnában. A balparti égbenyuló jegenyék mögött Turnu-Severin házainak teteje piroslik. A balpart közelében vetett horgonyt, Turnu-Severinnel szemben az a nagy fehér hajó, amelynek fedélzetén érkeztek román földre a magyar delegáció tagjai.

Turnu-Severin ezzel belépett a történelembe. Maga a víz is történelem, a Duna, amely itt széles, tekintélyes. Jóval feljebb Orsovánál, fél telen erővel maria, csapkodja a szirteket, a hullámtarajok nekivágnak a sziklatöltésnek, ami felett Traian utja húzódik a Duna mentén. Orsovánál a Duna a legszebb férfikorban van. De itt a lapályos részen szilajsága kimerült. A férfikor tüzessége mély bölcsességé halkult. Már nincsenek szirtek. Nincsenek sziklafalak. Nincsenek zátonyok. Simán csuszik le a víz, kissé lomhán. A Duna Turnu-Severintől kezdve nem siet. Nincsen, hogy miért siessen. Párszáz kilométer s aztán következik a Delta. A Duna sírja.

Fehér hajó a víz színén. A hajó orrán arany betűk: ZSOFIA. Az arany betűket visszaverik a futó hullámok. A hajó is történelem. Története van annak, hogy hogyan vált történelemmé.

Lapátkerekű gőzös. A világháborút megelőző években épült a budapesti „Óbudai Hajógyár”-ban. Ama sok lapátkerekű dunai gőzös után, ami ebben a hajógyárban készült, a Zsófia tervezői különös gondot fordítottak erre a hajóra. Első pillanatra inkább kisebb partmenti tengeri yachtra emlékeztet. Orra hegyesebb, karcsúbb, mint általában a többi dunai gőzösöké. Van elől és hátsó árbóca s teste is sokkal karcsúbb, mint a Schönbrunné, amely közel három évtizede bonyolítja le a forgalmat Bécs és Budapest között. A Zsófia sohasem került abba a helyzetbe, hogy a gödi kofák kosarait vigye fedélzetén Pestig.

Az utolsó békeévekben idegenforgalmat bonyolított le. Zsófia sétahajó volt és vasárnaponként Visegrád—Nagymaros—Budapest között vitte a vendégeket, akik a fedélzetén teát szürcsöltek, vagy bridzselték, vagy flörtöltek, vagy nézték gukkerrel a partmenti békebeli panorámát.

Exkluzivitása akkor érte el tetőpontját, amikor a háború előtti Vilmos császár, a német Rex-Imperátor látogatást tett a magyar fővárosban. házirendének tábornoki uniformisában. I. Ferenc József sétahajózásra invitálta meg a magas vendéget s Zsófia a Várkert-rakparttól indult fel Vác felé. Csillogó uniformisok, frakkok, vakító rendjelek. A német birodalom és a monarchia minden tekintélye, diplomáciai ereje vonult fel a fedélzetén. Történelmi nevek viselői ültek a hajószalonban, tábornokok piros lampasszal dőltek a korláthoz s a Zsófia méltóságteljesen uszott a Dunán.

Fedélzetén talán már ekkor szóba kerültek a messzemenő tervek. A Rex-Imperátor tervei. Annak a Rex-Imperátornak a tervei, aki alig egy év múltán megtette a történelmi kijelentését, hogy

— Mire lehullanak a fák levelei, stb., stb.,

Közben a fák levelei valóban lehullottak, de senki sem mehetett háza s a Zsófiát az osztrák-magyar hadvezetőség kénytelen volt kórházhajónak berendezni.

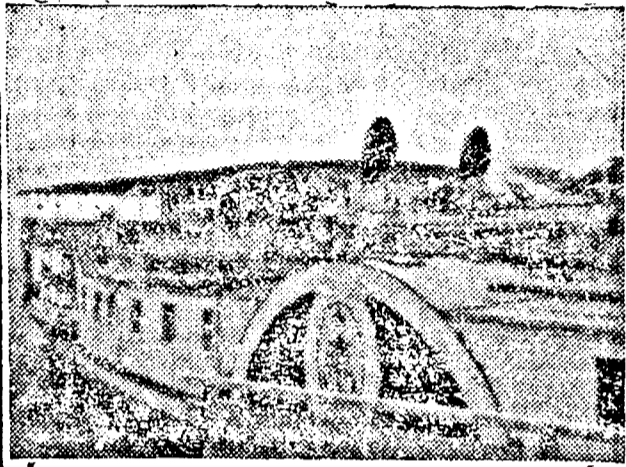
Sebesültek a fedélzetén. Sebesültek a hajószalonban. Sebesültek a kapitány szobájában. Sebesültek mindenütt. A folyosókon jodoform, karbol-szag. Minden sarok tele gézzel, vattával, ténéssel. A villogó uniformisok egy csapásra eltűntek. Néhány ágy mellett egy-egy kopott csukaszürke. A bécsi keringők hangja elnémult. Sebesültek nyögnek, sóhajtának, sikoltanak. A fák levelei lehulltak már régen, de még mindig nincsen vége. Még mindig tart a pokol.

Még háromszor hullottak le a fák levelei s a Zsófia egyre szállította a sebesülteket Budapest és Nagymaros között, amíg 1918. októberében ki nem tört a forradalom. A „MEFTER”, a Magyar Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság a forradalom alatt az óbudai dokkba irányította Zsófiát, amely itt az egyik téli kikötőben juita ki tüdejéből a sok karbolszagot.

Kívül, belül nagyon megkopott a Zsófia. A

forradalom utáni kommün idején szó sem lehetett arról, hogy ismét beállítsák a forgalomba. Abban az időben nem sok embernek volt kedve sétahajózásra.

1921-ben került megint a Várkert-rakpart elé. Ott vetett horgonyt, ahol annyian bámulták meg a „Glooworm” angol monitort. Ez a Glooworm monitor nem tévesztendő össze az az angol cirkálóval, amelyet a németek az Északi-tengeren, Narvik előtt súlyosztettek el. Az a Glooworm, amelynek fedélzetén IV.

A „Zsófia”.

Károly a szerencsétlen emlékü budaörsi kísérlet után Funchall felé vette utját, csak folyami monitor volt. Lehetetlenül bő nadrágu angol matrózok heverésztek a Glooworm ponyvával védett fedélzetén, egyikük szájharmónikázott is és a

pesti alkonyatban, ott a Dunán, a Zsófia tőszomszédságában belesírt ez az ostoba ír nóta:

— It's a long way to Tipperrery...

Egy magas szöke, lehetetlenül csontos és szögletes nevelőnő állt ott a parton. Budán, a Várkert rakparton és könnybelábadt szemmel motyogta:

— Oh boys, oh boys...

Mi, akik szintén ott álltunk, nem voltunk ilyen szentimentálisak. Mi nemcsak a „Gloowormot” láttuk hanem a „Zsófiát” is, amely ukontösben, hűlt kéménnyel ott ringott a Glooworm tőszomszédságában. A Zsófiának nem akadt utasa; talán az egykori magas vendégek emlékei ülték meg a Duna párás levegőjét. A Zsófia hozta a császárt, a Glooworm pedig elvitte a királyt. Közben mindössze a világháború zajlott le, birodalmak roppantak össze és végül két hajó egymás mellett vetett horgonyt.

Konjunktura, dekonjunktura. Az idő nem áll meg. Halad tovább. A Zsófia is kissé leszűk a néphez s a 30-as évek elején az Erzsébet-térrel indult el sétahajózásra, megint Budapest Visegrád és Nagymaros között. Börberi-ruhás kirándulók üdültek a piros-fehér csikos ponyvák alatt, védve a nap ellen. A koronát felváltotta a pengő, a sétakirándulások vikendekké hosszabbodtak. Gyakran jótékonycélu teák színhelye volt, gyakran külföldi delegációkat látott vendégül, külföldi diplomatákat, államférfiakat vitt fel és alá a Parlament előtt s angol lordok, peerek kiáltottak fel elragadtatva a királyi palota, vagy a parlament előtt:

— It's very very beautiful.

Most ott ring a Zsófia Turnu-Severinnel szemben. Fedélzetén tartózkodik a magyar delegáció. Velük vilásgregeliztek a fehér ponyva alatt a román delegáció tagjai. Turnu-Severin polgármestere és a helyi hatóságok.

A Zsófia megint történelmi szerepet kapott.

Az alkonyatban lassan elmosódnak a balparti jegenyék. A haitámpák kigyulnak. Egy matróz mereven nézi a habokat. Ott mélyen bent, a folvó közepe táján valamit visz a víz...
H. A.

Kalapácsos merénylet Trockij ellen

Francia kommunista ütötte le a volt külügyi népbiztost, aki az eszenvedett sérülések következtében haldoklik

Mexikóból jelentik: Trockij Leo, az iszovallomást adott, amelynek adatait most ellenőrzik a hatóságok. Az orvosok véleménye szerint Trockij állapota súlyos.

TROCKIJ

ques Frank nevű francia kommunista idegen néven beférközött Trockij környezetébe és együtt ebédelt a volt szovjet-vezérrel.

akit ebéd közben hátulról egy vasdorongal febevágott.

Trockij sérülése olyan súlyos, hogy nyomban kórházba kellett szállítani. A merénylet lefolytatották, azonban ellentájt és csak erőszakkal tudták ártalmatlanná tenni. Irásos

Ujabb jelentések szerint Trockij állapota nemcsak életveszélyes, hanem reménytelen. Valószínűleg kalapáccsal ütötte le a merénylő és koponvaalapi törésen kívül a jobb vállpercét és a térdcsontját is eltörte, mert még akkor is utánasújtott a kalapáccsal, amikor Trockij az első ütéstől megtántorodva már a földön hevert.

Most folynak a vizsgálatok abban a irányban, hogyan kerülhetett a merénylő abba az erődtéményszerű lakásba, ahol Trockij tartózkodott.

Felrobbant Franciaországban egy hadianyagokat tartalmazó vonat

Bern. (Rador). A DNB jelenti: A Petit Parisien azt írja, hogy mintegy 15 nappal ezelőtt a Bouches de Rhone tartománybeli Miramas közelében egy hadianyagokat tartalmazó vonat a levegőbe repült. Több mint ezer vagon megrongálódott, számos mozdony volt használhatatlanná és a vasuti sín vashalmazzá. A robbanás közelében levő hangárok és benzinkutak kigyulladtak. A helységben egyetlen ház sem maradt, amely ne szenvedett volna kisebb-nagyobb kárt a robbanás következtében. A Lyon—marseillei vasuti forgalmat egyébként megfeszített munka után ismét helyreállították.

FORUM nvaron is na y tilmeket iátszik.

Ma: a nyári szezon legkedvesebb vigjátéka, a

Szalmaözvegy

GINGER ROGERS
és DAVID NIVEN-al
466 számú UFA hirdó!
5, 7, 15, 9.80, 3-ko: mat. ncsó helyárral

ARADI KOZLONY

Telefon: 1-41. Sugonytelep: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Évesre 840 lei | Negyedévre 210 lei
Félévre 420 lei | Egy hónapra 70 lei

„Luxemburg nagyhercegség önállósága megszűnt. Megszűnt a luxemburgi hercegi cím is...”

„Váci, váci, szép délibáb...”

Énekelte eddig lágyan a könnyelmű, rózsaszín délibábos, édes párisi bohémányokon Luxemburg grófia. Végül küll karnévalok színes, gondtalan forgatagában, vállán cotillon-rendjelekkel, kezében gyöngyöző pezsgőspohárral keringőzött és dalolta Lehár ardalító muzsikáját. Vagyona, pénze nem volt. Született 1909-ben. Élte a könnyűvéru párisi életét, felhőtlen, napsugaras, mindig mosolygó életét. Ősei — mint salát maga félig vidáman, félig gúnyosan beszélt el — nem hagytak rá egyebet, csak családi hagyományokat, az elődök kilenczagu koronáját és mindazt, ami az előkelőség, grófi mivolt kelleke. S a családi hagyományokhoz az ifjú gróf is hi maradt. Pénzét szélvészorta imádtá a dalt, a keringőt, a szerelemet, a bohó, nemtörődöm-életet. S ha szövegíró-ajának akaratát — ami részben gazdagságot, jólétet jelent — teljesítene is kell: a legközelebbi előadás első felvonásában már újra a párisi paloták hatodik emeletén találjuk, az élet legvilágabb oldalát tekintve, a holnapra nem kíváncsi bohémek között.

„Hej, lililárimom, az élet szürke lom!” — énekl Luxemburg grófia és ebben benne rejlik egész életfelfogása. Nem törődik az étellel, de ezt bízik len teszi! Semmije sincs és mégis mindene van. Flatal, lóképű, övé a világ, ha énekel: magának énekel, ha érdekhatasságot köt: a maga mulatságára teszi. Ha nincsen, mit ennie, az sem baj: őseinek sem volt már régen semmijük, de egy pillanatra sem szüntek meg grófiok lenni.

Most 31 éves a „Luxemburg grófia”. Éppen olyan fiatal, mint ezelőtt tíz évvel, éppen olyan eleven, mint amikor megszületett. Lehár Voronoffi-zeneje örök ifúsággal oltotta be, s a hős grófi bizonyára azért olyan gondtalan, mert tudja jól, hogy mindig friss, mindig fiatal marad.

A kis operett-hercegség úgy vonul végig a lelkvilágán bizonyára mint valami nyugalmas, békés otthon, a farszto, lázas párisi napok után. Nem mondja, de érezzük, hogy oda vágyik, a senki felé ép, félgrom, adósságievelekkel ellátott kastélyvalba, a gódkus boltozatu lovagtermekbe, amelyeknek falairól a száz és száz évvel ezelőtt élt Luxemburg grófiok gyengéd, megérió, néha hamiskás tekintete sugárzik le a párisi bohémányokon nevelkedett utódra.

Ma már ennek a gondolatnak a felvetése is utópla lenne. Az apró operett-nagyhercegség elvesztette önállóságát.

Ezentul polgáremberként kószál, dalol az egykori luxemburgi grófi. Eddig csak a zsebe volt könnyű, most nemesi címereit sem kell tovább hordoznia. De a szíve sem lehet nehéz. Megáll gondolatban az ősi kastély előtt, még egyszer, utóllára végigsiklik tekintve a felvonóhídon bástyákon, tornyokon, aranyos címereken. Félreacsapja a süvegét és a csodálkozó ösök marasztaló pillantásait ellenére bucsút mond a grófságnak, palotának mindennek, amije volt és amiről le kell mondenia. Utólsót int a kastély felé és látó vágyódás szárnyán hozza vissza a szél az évszázados falak közé keringőienek ringató dallamát: „Johbra ön, bárra én...”

Lélekben a régi marad. Sőt, az operettek élő arisztokratái sem rekesztik ki maguk közül Bob herceget, Marica grófnőt, Csárdáskirálynőt, Lili bárónőt és a többiek méltónak itélik a grófi rangra Luxemburg könnyelmű fiát. Nem vesztett semmit, mert Lehár muzsikája a megszüntetett grófság helyett egészen bizonyos, hogy legalább is hercegséget, hercegi rangot ad neki.

S Luxemburg grófia továbbra is diadalmasan énekl varázslatosan lágy valcerét a tovaszálló go soha el nem tűnő délibábról. Ez a délibáb most ott izzik, ott száll az elérhetetlen felé, amerre a nyári alkonyatban az ősi kastély árnyéka húzódik el a párisi manzard-szobáig.

GELLÉRT LÁSZLO

— Román-bulgár személyforgalmi díjszabás. Bucuressti. A minisztertanács jóváhagyta annak az új áru- és személyforgalmi tarifának első részét, amely Bulgária és Románia közötti viszonylatban lép életbe.

— Az Uralkodó válasza a hajózási liga üdvözlétére. Bucuressti. Ófelsége az augusztus 15-iki tengerészeti ünnep alkalmából hódoló táviratot kapott a Román Hajózási Ligától. Erre a táviratra a király ma a következő válaszsürgönyvet küldte Nic. Pais ellentengernagy, szárnysegéd, tengerészeti és légügyi miniszter, a Liga alelnöke címére: „Szívem mélyéből köszönöm azokat a mély hazafias és dinasztiai érzésből fakadó üdvözlő szavakat, amelyeket a haza e súlyos óráiban Hozzám intéztek. Egészséget! Carol.”

— Amerikába költözik a norvég királyi család és a külföldi norvég kormány. Stockholm. Oslóból érkezett hírek szerint Olaf norvég trónörökös Angliából rövidesen Amerikába utazik. Mártha trónörökös nő már utban van az Ujvilág felé. Hambro, a Storting volt elnöke pedig már Amerikában tartózkodik, hogy előkészítse Haakon király, a királyi család és a volt norvég kormány kiköltözését.

— Törvényrendelet az oroszok által megszállott területeken maradt fizikai és jogiszemélyek vagyonai kapcsolatáról. Bucuressti. Ófelsége törvényrendeletet írt alá, amely időlegesen rendezi az oroszok által megszállott területen maradt természetes és jogi személyek vagyonai kapcsolatát Romániával.

— Táviratilag összpontosítottak vasuti utazása. Bucuressti. A CFR kereskedelmi igazgatósága jóváhagyta, hogy újabb intézkedésig az állomások kísérőlevelet adjanak ki azon katonai összpontosításra rendelteknek, akiket táviratilag hívtak be. A táviratokat azonban láttamoztatni kell a helyi katonai helyőrséggel, vagy ennek hiányában a községi csendőrök láttamozása is elegendő.

Színházi hírek

— Kálmán Imre, a világhíres magyar zeneszerző Newyorkban szerződést kötött a Metroval, amelynek értelmében az amerikai filmgyár három Kálmán-operettet filmesít meg még ebben az évben.

— Horvát nyelven is bemutatják az „Ember tragédiája”-t szeptember végén Jugoszláviában. Madách halhatatlan művét Novák Vilmos tanár és Debelvák Timoh horvát költő végezték. A tragédia a ljubljani színházban kerül bemutatásra.

— Newyorkban ma este századszor adták a Broadway egyik legkelőbb színházában Molnár Ferenc „Liliom”-ját.

— Nyolcvanhárom repatriált érkezett Beszarábiából. Bucuressti. A iasi-i királyi helytartó jelentése szerint ma Beszarábiából 83 repatriált érkezett Ungheni határállomáson keresztül.

— KULMISSZIOI NAP A ROMANIAI REFORMATUS EGYHÁZAKBAN. 1933. augusztus 24-én bocsátotta ki a romániai református egyház első misszionáriusát, Babos Sándort Mandzsurijába, aki azóta, a szintén teológiát végzett feleségével, Lőrincz Mariával együtt teljesíti a misszionárius nehéz szolgálatát. A romániai ref. egyház ebben az évben, augusztus 25-én tartja meg szokásos külmisziói napját, amikor a lelkészek lge-hirdetés keretében emlékeznek meg „az egyház világmisziójának kérdéséről” az ország minden református templomában.

Az első diagnózis

PROFESSZOR: Mi tűnik fej magának ezen a páciensen?
DIAK: Az orra kissé nagy, de a többi jó...

— SVÉDORSZÁG BEJELENTETTE KILÉPÉSÉT A NÉPSZÖVETSEGBŐL. Stockholm. (Eur. Pa.-Press.) Svédország kormánya hivatalosan közölte kilépését a Népszövetségből.

— ÉRTEKEZLETET TARTANAK A NÉMETORSZÁGI KATOLIKUS PÜSPÖKÖK. A Timbul zürichi tudósítása szerint a közeli napokban Fulda városban a németországi katolikus püspökök értekezletre ülnek össze. Az értekezleten 45 püspök vesz részt. Megjelentek Innitzer bécsi és Faulhaber müncheni bíboros is. Az értekezlet napirendjén a következő kérdések szerepelnek: 1. A német katolizmus általános helyzete. 2. A Birodalomban élő külföldi német katolikusok szellemi állapotja. 3. Pásztorlevél intézése a katolikus hívőkhez, hogy vegyenek mindnyájan részt a németiség élet-halál harcában.

— KIZARTAK A KÖZOKTATÁSBÓL EGY ROMÁN EGYETEMI TANART. Bucuressti. (Rador.) G. Plastara egyetemi tanárt, aki a fővárosi tudományegyetem közjogi tanszékének rendes tanára, egyszersmindenkorra kizárták a főiskolai tanjuttatóból. A kizárás indoklása szerint az egyetem tanár megszerezte a felsőbbfokú oktatásról szóló szabályrendeletet. Az általa elküvetett kihágásokat a közoktatásiügyi minisztérium által küldött különleges bizottság állapította meg.

— AZ ISMÉTLÉSRE BUKOTT NYOLCADIK GIMNAZISTÁK HELYZETE A Monitorul Oficial augusztus 19-iki száma közli a nemzetevelésügyi miniszter rendeletét az 1939-40-es tanévben ismétlésre bukott nyolcadik gimnazisták helyzetére vonatkozóan. Tekintettel arra, hogy a középiskolák új törvénye értelmében ezek a gimnáziumi végzettségéről szóló bizonyítványt csak akkor kaphatják meg, ha előzetesen különböző vizsgát tesznek azon tantárgyakból, amelyek a miniszterium 668. és 2193-1940. számú körrendeletben szerepelnek. Ezeket a különböző vizsgákat szeptemberben tartják meg és azok, akik ezeken átmennek, megkapják a középiskola elvégzéséről szóló bizonyítványt.

— Katonai szolgálat Dániában. Koppenhága. (Rador.) A DNB levelezője jelenti: A dán nemzetvédelmi minisztérium közölte, hogy novemberben ismét megkezdik a katonai kiképzéseket. A bevonulások november 2-án történnek. Ekkor ugyanis hazaküldik azokat a jelenleg fegyverben lévő katonákat, akiknek a katonai kiképzése végetér. A hiányzókat pótlására ugyanezen időpontra behívják azokat a már kiképzettek, akik jelenleg szabadságon vannak. Az összpontosítottak szolgálati ideje hat hónap lesz.

— Németh Antal dr. előadása Németországban a magyar színház fejlődéséről. Ernst Leopold Stahl. Az ember tragédiája német fordítója meghívta Németh Antal dr.-t a Nemzeti Színház igazgatóját, hogy a mannheimi színművészeti főiskolán tartson előadást a magyar színház fejlődéséről. Németh Antal dr. a Madách-mű frankfurti rendezése után eleget tesz a meghívásnak és az ősz folyamán Mannheimbe utazik, hogy ott „Klasszikusok a százéves Nemzeti Színház színpadán” címmel ismertesse a magyar Nemzeti Színház száz esztendejének legkimagaslóbb színházteremtési eseményeit. Az előadást vetített képek kísérik.

— ANGLIA SZENELLATASA. London. A The Economist című gazdasági lap szerint London ma nagyobb mennyiségű szénnel van ellátva, mint az elmúlt év folyamán. Csúpan a múlt hét folyamán 184 ezer tonna szenet raktároztak be Anglijában.

— TIZENEGYMOTROS REPÜLŐGÉPEKET GYÁRTANAK AMERIKÁBAN. London. A Daily Telegraph jelenti Newyorkból, hogy az amerikai repülőgépgyárak jelentékeny mértékben növelték termelésüket. A repülőgépgyárak most berendezkedtek 14 motros készülékek gyártására is.

— JEGYRENDSZER JUGOSZLAVIÁBAN. Belgrádból jelentik: Jugoszláviában rövidesen bevezetik a jegyrendszert az ételajra, a cukorra és a szappanra.

— ÖNGYILKOS LETT A SZÁSZRÉGENI ADÓHIVATAL VEZETŐ TISZTVEISELŐJE. Szászrégen. Megrendítő öngyilkosság történt a napokban Szászrégenben. Az öngyilkosság áldozata Bocloju Eliseru, a szászrégeni adóhivatal egyik vezető tisztviselője, aki lakásán éjszaka föbe lőtte magát. A fegyverdőrrésre a házbeliek a tett színhelyére siettek és a súlyosan vérző adóhivatali tisztviselőt, akiben ekkor még élet volt, beszállították a kórházba. Itt gondos orvosi kezelésben részesítették, azonban az áldozaton már nem lehetett segíteni, rövid idő múlva meghalt. Az öngyilkosságot jelentették a marosvásárhelyi pénzügyigazgatóságnak is, ahonnan bizottság szállott ki Szászrégenbe, hogy az ottani adóhivatalnál vizsgálatot tartson annak megállapítására, hogy az öngyilkosság nincs-e összefüggésben az áldozat hivatali szolgálataival. A vizsgálat megállapította, hogy a tisztviselő szolgálati körében semmi rendellenesség nincs.

Budisteanu miniszter az új román színház feladatairól

Bucuresti. Ma avatták fel a Nemzeti Színház studióját és az Innepségen részvevő Radu Budisteanu kultuszminiszter is. Sadoveanu vezérigazgató üdvözlő beszéde után a kultuszminiszter a következőket mondotta:

— Örülök, hogy rendelkezésére bocsáthatom a román színháznak ezt az új, fontos és hézagpótló intézményt, de ugyanakkor bejelentem, hogy minden általános és különleges jellegű intézkedést, amely eddig a román színház területén érvényben volt, újabb ellenőrzés alá veszek a művészeti, technikai és közgazdasági segédzsemet színterületén feltétlenül csökkenteni kívánom. Aki ebből az intézkedésből kifolyólag csorbítva érzi magát jogában, egy művészekből és rendezőkből álló vizsgálóbizottság elé kerül és ha az méltónak itéli képességeit, tehetségéhez mérten továbbra is kifejezheti azokat. Kérem Önöket, — folytatta a miniszter — hogy tekintsenek engem családgagnak, aki nem akar nehézségeket támasztani és amikor a román színházot vissza akarom adni önmagának, nem akarok egyhangú és unalmas színházat teremteni. A jelenlegi súlyos helyzetben azonban a színház nem téveszthető össze — ellentétben a komoly időkkel, melyekben élünk — a kihívó gyönyörködés és mulatozás tanyáival. A színház méltóságát meg kell ővni és én azt szeretném, ha a színházba azok jönnének, akik az igazi művészetben akarnak gyönyörködni. Ebben a studióban a román műveken kívül külföldi remekművek is hajlékot találnak, de mindenképpen távol kell lenni az itt előadásra kerülő daraboktól a körutak olcsó és frívól légtörőitől, a titokzatos kétértelmű és felfűzött gondolatoktól, — amely kizárólag egyes társadalmi körök becsületével találkozott eddig is. A román színháznak csak románnak és román izlésűnek lehet lennie és a lelkesmeretlen és könnyelmű exhibíciós bohémia mint egészen felesleges ki kell gyomlálni a színházból.

— **Költségvetési tanácskozások a lasi helytartóságon.** Bucuresti. Ionascu helytartó elnökletével ülést tartott a lasi kormányzóságon és itt az új költségvetés kereteit állapították meg. A költségvetés ugyanis Bălți- és Soroca-megyék elvesztésével 30 százalékos módosítást szenvedett, úgy a bevételek, mint a kiadások tekintetében. Az áradások következtében új költségek szükségesek, nemkülönben a tisztviselői fizetések harmonizálása is újabb tételeket tett szükségessé.

— **Szabadságra utazott Ciupe dr. helytartósági vezető.** Temesvári tudósítónk jelenti: Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezetőnkár kétheti szabadságra utazott, amelyet részben Erdélyben, részben pedig Buziáson tölt.

— **Korner József dr. kanonokot szeminaryumi rektorá neveztek ki.** Temesvári tudósítónktól: Korner József dr. kanonokot, püspöki vikáriust Pacha Agoston dr. püspök a szeminaryum rektorává nevezte ki Unterweger Lothar dr. pápai protonotárius helyébe, aki erről az állásáról lemondott. Zirene Lőrinc aradszentmártoni káplán a püspök a Banatia német intézet hitoktatójává nevezte ki.

— **Passzív a svéd kereskedelmi mérleg.** Stockholmholból jelentik: A folyó év első hét hónapjában Svédország kereskedelmi mérlege 500 millió korona deficitet mutat fel, a tavalyi első 7 hónap 273 millió hiányával szemben.

— **Gyenge a Jugoszláviai gyümölcsstermés.** Belgrádból jelentik: Jugoszláviában az idei gyümölcsstermés feltűnő gyengének ígérkezik. Az alma- és körtestermés még a tavalyi termés felét sem haladja meg, míg a cseresznyetermés az elmúlt évből termés alig 20 százalékát teszi ki.

— **Hösi halált halt dr. Strolch, német ferences szerzetes,** aki mint tábori lelkész és hadoszályplebános a harcúterén súlyos sebet kapott. Dr. Strolch már a világháború alatt is, mielőtt még a rendbe belépett volna, katonatiszt volt. A tábori lelkész a sebesülteket segített elszállítani a nyugati fronton, amikor gránát-szilánk halálra sebezte. Legutóbb a bambergi napi szeminaryum két hallgatója is elesett, valamint az altörténelmi kapucinus rendház négy szerzetese is hősi halált halt.

— **A csernovici Pasteur-intézet volt igazgatója került a temesvári intézet élére.** Temesvári tudósítónktól: A temesvári Pasteur-intézet, amelynek épülete már két éve készen áll, nemsokára megnyílik. Az intézet igazgatójának Moratiu Isia dr. volt csernovici Pasteur-intézet igazgatója neveztek ki. Temesvár városa most újabb százezer lejt szavazott meg a Pasteur-intézet berendezésének kiegészítésére.

— **Az új engedély kiadására ideiglenes jelleggel láttamozzák a színházak működési engedélyeit.** Az Aradi Közlöny legutóbbi számában röviden megemlékeztünk arról, hogy a magánszínházak tagjai részére adott működési engedélyeket augusztus 15-iki hatállyal semmizték tekintik. A Monitorul Oficial augusztus 19-iki számában megjelent rendelet értelmében a művészeti miniszterium a színházaknak új játszásai engedélyeket ad ki, miután felülvizsgálja azokat a körülményeket, amelyek mellett az előzőek kibocsátották. Addig, amíg az új engedélyek kiadásra kerülnek, a színházak tovább működhetnek ideiglenes jelleggel és ebből a célból láttamozás végett be kell mutatniuk eddigi engedélyeiket a színházak vezérigazgatóságához. Ez a láttamozás legfeljebb még egy havi működésre ad jogot, vagyis ennek érvénye szeptember 15-ikén lejár.

— **Iparvállalatok figyelmébe!** A 2 százalékos illetékek lerovásával kapcsolatosan, mint ismeretes, rendelkezés jelent meg, hogy, bár a törvény értelmében a só a fa, a cukor és a zsiradékok kiskereskedői forgalma mentesül a 2 százalékos illeték lerovásának kötelezettsége alól, ez a mentesség nem vonatkozik azokra az esetekre, amikor például iparosok üzemanvágként vásárolják a felsorolt cikkeket. Ebben az esetben az érdekeltek kötelesek leróni a 2 százalékos illetéket s a pénzügyi hatóságok rendelkezésének megfelelően minden hónap elseje és ötödike, illetve tizenötödike és huszadika között kimutatást kell benyújtani az elfogyasztott, illetve felhasznált mennyiségekről. A kimutatásban feltüntetett tételeket számlák bemutatásával kell igazolni, amelyekből kitűnik hogy az illeték már lerótták a 2 százalékos illetéket. Ha azonban nem mutatják fel a számlát, a 2 százalékos illetéket le kell leróni. A kimutatás betervezésének elmulasztása súlyos büntetést von maga után. Mivel augusztus huszadika már elmúlt, az illeték érdekképviseletek ezúton hívják fel az érdekeltek figyelmét arra, hogy legkésőbb csütörtök délutánig töltsék be az érvényes kötelezettségüknek, a pénzügyigazgatóság I. emeletén levő 19. számú szobájában, ahol a kimutatások átvétele megtörténik.

— **Halálozás.** Az erdőhegyi gazdatiszadalom nagy részvétel mellett temették el hétfő délután Tücsér Mihály gazdálkodót, aki rövid szenvedés után, 73 éves korában hunyt el. Kiterjedt és tevékeny közéleti és egyházi munkásságot fejtett ki, több évig volt református presbiter, a Fogyasztási Szövetkezet igazgatósági tagja, valamint községi bíró és tisztségeit mindig közmegelegedéssel töltötte be. A temetésen Nagy Zoltán lelkes megható beszédben búcsúztatta az elhunytat.

— **A 42-ES TÖZÉREZRED KÖZLEMÉNYE.** A 42-es tüzezerred közli mindazokkal a hadkötelesekkel, akik kötelekbe tartoznak és piros színű behívóparancsal rendelkeznek, hogy haladéktalanul jelentkezzenek az aradi rendőrség katonaiügyi osztályán.

Pilisiné Böhm Elly

aranyéremmel kitüntetett vizsgázott kozmetikusnő kozmetikai műtermét

Piata Avram Iancu 18 szám

alá, I. emelet helyre. (Birsny-ház) Tel.: 11-78

— **Borzalmas tüzvész Délamerikában.** Newyork. Az Equador állambeli Manta kikötőjében hatalmas tűz keletkezett, amely többszáz lakóházat, köztük a legnagyobb szállókat és banképületeket elhamvasztotta. Az áldozatok számát még hozzávetőlegesen sem lehet megállapítani. De annyi bizonyos, hogy a pusztulás sok áldozatot követelt.

A nap humora

— Hát úszintén megmondom magának, roppant előkező családból származom, kedves Bertuska! Ha el akarom önnek számolni üselmet, hatalmas szám jönne ki.

— Hány nulla?

*

— Már egy esztendő házasok vagyunk és még nem volt közöttünk civódás. Ha nekem van igazam, a férjem rögtön elismeri.

— No és ha a férjednek van történetesen igaza?

— Olyan nincs!

— **Szeptember elsőjén nyílik meg Velencében az olasz-német film és művészeti kiállítás.** Berlin. Hivatalos jelentés szerint az olasz és német film- és művészeti munkák együttes kiállítása szeptember elsőjén nyílik meg Velencében s nyolcadikán zárul. Ezen a film és művészeti kiállításon a két tengelyhatalmon kívül még más hat nemzet képviselői is részt vesznek.

— **Robbanás egy amerikai hadianyaggyárban.** Newyork. Az USA-beli Dryubonban egy műnicipálgárban, ahol új robbanóanyag előállításával kísérleteznek, nagy robbanás történt, mely számos emberéletet követelt áldozatul. Valószínű, hogy szabotázsról lehet szó.

— **LAPOT INDITANAK A NÉMET FOGSÁGBAN LÉVŐ ANGOL HADIFOGLYOKNAK.** Berlinből jelenti a Centropa-Press: A közelj napokban "The Camp" címen angolnyelvű hetilap fog megjelenni, amely a német fogolytáborokban lévő angol foglyokat fogja tájékoztatni az időszerű háborús eseményekről. A lapban megjelenő egyes cikkeket angol hadifoglyok fogják írni.

— **Ismét megindult a spanyol személyforgalom Amerika felé.** Bilbaó. Az Aznar nevű spanyol tengerészeti társaság ma megindította a forgalmat Spanyolország és Amerika között. A Monte Berbera nevű 6000 tonnás hajó augusztus 26-án indul Buenos Airesbe. Ez a forgalom a spanyol polgárháború kitörése óta szünetelt.

— **NEM SZANDEKOSSAG OKOZTA A HALÁLOSVEGÜ LABDARUGÓMÉRKŐZÉS ALDÓZATANAK HALALAT.** Részletesen beszámoltunk arról a halálosvegü futballmérkőzésről, amely Kiszentmiklóson folyt le néhány nappal ezelőtt. Az ügy miatt Popa Petru 21 éves legényt előállították az aradi ügyészségre, ahol kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy véletlenül futott össze Muntoiuval, akit nem volt szándékában megsebesítenj. Az ügyészség a legyzökönyvek elkészítése után szabadlábra helyezte Popát és az ügyet átvette a törvényszékhez.

— **Kávéházi, vendéglői, éttermi fizetési blokkok aviatikai illetéke.** Megirtuk, hogy a pénzügyminiszter legújabb rendelete szerint az ötven leien aluli vásárlások esetében a nemzetvédelmi blokkokra 1 leies nemzetvédelmi bélyeg ragasztandó, még akkor is, ha a vásárlási összeg 1 leinél többet nem tesz ki. Ez a rendelkezés vonatkozik a kávéházak, éttermek, vendéglők, bogdák és más szórakozóhelyeken elfogyasztott ételek vásárlására is. Ugyanezen szórakozóhelyek ugyanezekre a blokkokra aviatikai bélyeg is kötelesek ragasztani. Ezzel kapcsolatban az Aviatikai Alap pénztárának vezetősége most rendeletet adott ki, melyben közli, hogy a 19 leien aluli vásárlások esetében csak az egyleies nemzetvédelmi bélyeg kell leróni, míg az aviatikai illetéket nem. A 20—99 leies vásárlások esetében viszont 1 leies aviatikai bélyeg is ragasztandó, az eddigi rendelkezéseknek megfelelően.

— **Százmillió köbméter förmelék hordtak el egy év alatt Madrid utcáiról a polgárháború befejezése óta.** A barrikádok eltávolítása során összesen 44.127.000 köbméter követ és cementförmelék kellett elhordani, a futóárkok kitöltésére további 20.062.000 köbméter földet kellett megmozgatni. Mindezek a munkálatok Madrid városának 825.000 pezetéba kerültek. A szétlőtt középületek és egyéb házak eltakarítása során további 35 millió köbméter förmelék kellett elhordani, úgy hogy egészben véve az összes földmunkák elérik a százmillió köbmétert. Ezenkívül 410.000 négyzetméter uccakövezetet kellett megújítani.

— **Általános hadkötelezettség és két éves szolgálati idő Spanyolországban.** Madrid. A hivatalos lap ma közli a kötelező katonai szolgálat módosításáról szóló törvényt. A spanyol köztársaságban a katonai szolgálat ideje egy esztendő volt, most ezt két évre emelték fel. Minden 24 éves spanyol ifjú köteles katonai szolgálatot teljesíteni.

— **PILOTANAK JELENTKEZETT AZ ANGOL HADSEREGBE EGY HÍRES AMERIKAI SZINÉSZ.** Washington. Henry Powell, a népszerű amerikai színész Kanadában önként jelentkezett a légihaderőnél és felajánlotta szolgálatait a brit birodalom számára. Powell ismert kiváló sportrepülő. Hadiképzése után azonnal Angliába küldik, hogy kérését teljesítsék és harcolhasson az angol légi haderő pilótái között.

A HATSGÉNEK ügynökség 16-95

u) telefon száma:

— **ÓCSKAVAS-BEJELENTÉS.** Aradváros vezetőse közli az érdekeltekkel, hogy az ócskavas-bejelentéshez szükséges ívek a város MONT hivatalánál kaphatók, ahol részletes felvilágosítással is szolgálnak azok kitöltésére vonatkozólag.

— **AMERIKAI FEGYVEREKET KAPNAK A PERZSA KATONAK.** Washington. A perzsa hadsereg megbízottai többszázezer amerikai gyártmányú katonai fegyvert és 2000 modern típusú gépfegyvert vásároltak a sah hadserege részére. Előreláthatólag modern ágyuk és néhány torpedóromboló vásárlására is sor kerül.

— **NEMETORSZÁGBAN „RÉSZLETEKBEN” IS LEOLHETIK BÜNTETÉSEKET A KÉT HÉT-NEL KEVESEBBRE ELITÉLTEK.** Berlin. (Radur.) A DNB közli: A birodalmi kormány rendeletet adott ki, amely szerint a rövidebb időtartamra szóló börtönbüntetések több részletben is ki lehet tölteni. A rendelet lehetőséget ad a rövidebb időre elítélteknek, hogy az ítélet szombatán délután és vasárnap üljék le. Az ítélet-egrehaító hivatalból, vagy az elítélt kérésére elrendelheti, hogy a két hétet meg nem hajadó büntetéseknel az elítéltek hétközben ne üljenek a börtönben, hanem csak szombaton délután 3 óráról hétfő reggel 6 óráig.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

CSÜTÖRTÖK:

HAJÓS gyógyszerár, Bulev. Regina Maria 8.
NIEDERMAYER gyógyszerár, Str. Goidu.
KAIN gyógyszerár, Calea Banatului 1.

PÉNTEK:

WEISZ gyógyszerár, Piata Avram Iancu 12
JANKA gyógyszerár, Bulev. Reg. Ferdinand
Dr. DICK gyógyszerár, Str. Mărăsesti 1.

Adakozzunk a magyar közművelődésre!

A Magyar Népközösség könyvtára minden magyaroknak rendelkezésére áll díjtalanul, A tárgymutató elkészítése előtt könyvadományok szives beküldését kérjük a Iosif Vulcan uca 12. szám alatt levő Központi Irodába

SPORT KÖZLÖNY

Ciorogariu és Marita a határbírók a vasárnapi Crisana—Mica minősítő mérkőzésen

A szövetségi elnök távirata a Gloriához

A nemzeti bajnokság A) csoportjába való bekerülésért vasárnap három selejtező, illetve minősítő mérkőzést bonyolítanak le és pedig Nagyváradon, Aradon és Brailában. Nagyváradon a Gloria a Victoriával, Aradon a Crisana a Mica-val, Brailában pedig a Franco Romana az FC Brailával csap össze, hogy eldöntsék, melyik csapat kerül az új A) divízióba. A nagyváradai mérkőzés körül bonyodalmak mutatkoznak, miután a nagyváradai disztrikt táviratilag közölte a szövetséggel, hogy anyagi alap hiányában nem vállalhatja a mérkőzés megrendezését. Ezt az akadályt azonban — minden bizonnyal — a szövetség időközben el fogja hárítani. A Gloria ma egyébként már meg is kapta a szövetség táviratát, amelyben közli, hogy vasárnap Nagyváradon a Victoria ellen játszik a csapat selejtezőt.

A szövetség elnöke, Marinescu Gabriel, táviratilag válaszolt a Gloria tiltakozására, amelyet a selejtező mérkőzés miatt intézett a központ-

hoz és az elnök távirata a következőket tartalmazza:

„Önöknek nincs szerzett joguk. Ötödik helyen végeztek abban a csoportban, amelyben a Mica volt az első, amely a Crisana-val játszik minősítő. Az A) ligában való részvétel küzdelem után szerezhető meg. A sport nem ismer más rendszereket és sajnálom, hogy ezt eddig nem tudták, miután csak a lovagias küzdelem, bármilyen is legyen az eredménye, szerez becsületet.”

A központ különben már ki is jelölte a korábban kijelölt játékvezetők mellé a minősítőmérkőzések határbírait, akik a következők:

Arad: Mica—Crisana, határbírók Ciorogariu és Marita.

Nagyvárad: Gloria—Victoria, határbírók Soran és Rechesan.

Braila: Franco Romana—FC Braila, határbírók Ghebencoff és Rustea.

Készül a román atléta-válogatott Németország ellen

Válogatóverseny Bucarestben

Bucaresti. A romániai sportélet egyik legnagyobb eseménye a német—román atlétikai viadal lesz, amelyet szeptember 7—8-ik napjain Bucarestben rendeznek meg. A szövetség erre a „parádés” eseményre nagy gondot fordít és közvetlenül az országos bajnokságok után össze állítja a „keretet” és azt — lehetőség szerint — Bucarestben fogja közös táborban elszállásolni a verseny napjaira. Kiből fog állni a válogatott? Bizonyosan benne lesznek Moinea (100 m.), Kiss György és Talmaciu (400, 800, 1500 m.)

Stoichitescu (magas és távolugrás), Dinu Cristea (5000, 10.000 m.), Zeno Dragomir (rudugrás).

A többi számokra a legesélyesebbek: Kiss László (gátfutások), Forgács (kalapács), Schuller (súlylökés), Hausloden (gerely), Gáll és Tartareanu (maraton). A három váltófutásra egyelőre csak Moinea, Caracu, Stoichitescu, Kiss György, Talmaciu nevei vannak forgalomban.

Szombaton és vasárnap rendezik meg Bucarestben a román nemzeti atlétikai bajnokságokat, amelyek egyben válogatóversenyül is szolgálnak a németek elleni mérkőzésre.

Augusztus 31-ikéig minden sportolónak igazolnia kell, hogy tagja a Nemzet Pártjának

Bucaresti. A bucaresti-i futballszövetség körlevelet intézett a futballegyesületekhez és az illetékes hivatalos személyiségekhez, értesítve őket, hogy augusztus 31-ikéig minden sportoló köteles bizonyítani, hogy tagja a Nemzet Pártjának, mert különben tisztségéről lemondottnak, illetőleg klubjából kilépettnek tekintik.

Pénteken bonyolítják le az AAC—Gloria oldboys-mérkőzést

A Szabióczky vándordíjas oldboys-mérkőzések a befejezéshez közelednek. A szabályzat értelmében az elmaradt mérkőzéseket még ugyanazon a héten le kell bonyolítani és így a vasárnapról elhalasztott AAC—Gloria mérkőzést a két egyesület megállapodása értelmében pénteken, augusztus 23-án délután 6 órai kezdettel bonyolítják le az AAC pályán. A két csapat a bajnokság mezején legjobbjai és kettőjük küzdelme az első ség kérdését eldöntheti. Nagyon kemény küzdelem várható, amelynek kimenetele teljesen nyit és bizonyára nagy érdeklődést vonz az érdekesnek ígérkező mérkőzés.

A vándordíjért folyó küzdelmek során a vasárnap napi műsor egyébként a következő:

11 órákor: Gloria—Birók.

5.15 órákor: Crisana—AAC.

6.30 órákor: ATE—Unirea.

Valamennyi mérkőzés az AAC pályán kerül lebonyolításra.

Ö AAC—AMTE ifjúsági bajnoki mérkőzés kerül lebonyolításra az AAC-pályán, délután fél 4 órai kezdettel.

Ö A negyedik olasz—magyar kerékpáros versenyt Budapesten az olaszok szerencsés küzdelem után 18:12 arányban nyerték meg.

Riadalom Svédországban egy negyedmázsa dinamit körül

Stockholm. (Rador.) A DNB közli: Enköping városában rejtélyes ügyet lepleztek le. Néhány nappal ezelőtt csomag érkezett egy városbeli üzemi tisztviselő címére, „vasgyártmányok” felirással. A szabadságon levő tisztviselő helyett más invitotta fel a csomagot, abban 25 kiló dinamitot talált. A csomag feladója gyanánt egy tengerészhadnagy szerepelt, aki azonban kihallgatásakor tagadta, hogy ő küldte volna a dinamitos csomagot. Azt hiszik, hogy az üzem ellen terveztek merényletet. A svéd rendőrség a legnagyobb felkészültséggel nyomon követi az ügyben.

Merénylet spanyol benzinkraktárak ellen

Madridból jelenti a Stefani iroda: Egész Spanyolországban nagy felháborodással tárgyalják azokat a híreket, amelyek az alicantei közlekedési benzinkraktárjai ellen e hó 10-én elkövetett merényletekről szólnak. A merényletet egy angol kereskedelmi alkalmazottnak tulajdonítják. A merénylet szerzői, miután sikerül egy kis raktárba bejutniok, kifolyatták és méccsel meggyújtották a benzint, hogy nagy tüzet idézzenek elő és szétrobbantsák a benzinfőraktárt, amely a sziklaüreg egyik kereszt-folyosójában volt. A merényletet szerencsére megállításra egy falanista, aki halálmegegyezéssel előadta az első tüzet és ezzel óriási szerencsétleneknek vette elejét.

Koldus-trösztöt szervezett

Kolozsváron is a bucaresti kéregező-társaság „főnöke”

Kolozsvárról jelentik: Bucaresti-i lapjelentések szerint Kolozsváron jól megszervezett koldustársaságot lepleztek le, amely valóságos szervezetbe tömörülve, kétheti működése óta hatalmas összeget koldult össze a közönség jószívű tagjaitól.

A kolozsvári rendőrség az utóbbi időben rengeteg feljelentést kapott arról, hogy az utóbbi időben Kolozsvárt nagyvonalú elszaporodtak a koldusok, akik minden uccsarkon alkalmatlankodnak a járőreknél és a szitkáló özőnét zudítják arra, aki nem nyitja ki pénztárcáját. A rendőrség már az első pillanatban megállapította, hogy a koldusok valóságos „kémszolgálat” rendelkeznek, amely mindig tudtukra adja a rendőrség közeledését.

A kolozsvári rendőrség egész sereg sorozatos razziait rendezett, amelyen csak polgári ruhát viselő detektívek vettek részt s így a veszedelmes társaságot sikerült ártalmatlanná tenni. Megállapították, hogy a jól megszervezett koldusbanda Tanase Buzdugan, a Bucarestiben leplezett „kolduströszt” ügyéből ismert nyomorék férfi és a vele közös háztartásban élő nő vezetésével működik. Tanase Buzdugan és vadházastársa mintegy két héttel ezelőtt tette át székhelyét Bucarestből Kolozsvárra.

A koldustársaság tagjai rendszeres heti összegeket szolgáltatnak be Tanase Buzdugannak, a „főnöknek”, aki Kolozsvár központjában, egy blokkház fényűzően berendezett lakásában lakott. Buzdugan kiosztotta a „sarkokat” szervezete tagjainak és egész sereg gyermeket is alkalmazott, akiket külön kiképeztek arra, hogyan kell a rendőrség közeledését jelelni. Buzdugan, aki szabad idejében grafológizálással is foglalkozott, mint az „Universul” jelenti, — nem cserélte volna el jövedelmét egy minisztériumi igazgató fizetésével.

A rendőrség letartóztatta Tanase Buzdugant, Marioarat, Gheorghiu Paunt, Ion Ducat, Ghita Pault és a koldusbanda más tagjait és átadta őket az ügyészségnek.

Magyar nyelvből!

Feraru, a Venus volt válogatott középfedezete, mint ismeretes, a Rapidba akart átlépni. A központi igazgatási bizottság tegnapi ülésén határozatot hozott, amelynek értelmében Feraru a Venus igazolt játékosa marad. A játékos a határozatot megelégedéssel fogadta.

A Gloria CFR csütörtökön Bucarestben edzőmérkőzést játszik a Rapid ellen, a Venus vasárnap az FC Ploesti ellen játszik barátságos mérkőzést.

A Ripensia — az egyik bucaresti-i sportlap jelentése szerint — németországi játékost szerződött, aki eddig a bajnok Schalke 04 csapatában szerepelt. A játékos nevét egyelőre sűrű homály fedi.

— Birodalmi német versenyzők a brassói és a bucaresti-i „Nagydíj” kiizdelmében. (RDV). Az ezévi „Brassói Nagydíj”, valamint a „Bucaresti-i Nagydíj”, amelyeket szeptember 1-én, illetve 8-án tartanak meg, elsőrangú versenyzőket állít starthoz, amennyiben Németország bejelentette részvételét. Ugy az autóversenyzők, mint a motorkerékpárosok a német versenyzőtábor elitjét képezik. Így megemlítjük elsősorban Reichenwallnert, aki saját építésű NSU—Fiat kocsi versenyre, a Schlüter—Werneck párt, akik megnyerték az idei „Brescia díjat” és az ONS csapatot: von Hanstein, Walter Bäumer és Briem. Motorkerékpár: Kluge, Fleischmann és Winkler. 2 cilinderes 350 ccm. DKW gépekkel és a Kraus—Lodermeier pár 350 ccm.-en felüli BMW gépekkel. A német csapat vezetésével Rühling tanár, N.S.K.K. Oberführer van megbízva, technikai tanácsadó Loof mérnök, a BMW gvár szakértője. A szervezést és az összeköttetéseket Dienemann mérnök, Hauptsturmführer, elismert szakértőme biztosítja.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Leszállították a müselyemből és celofibrából készült anyagok forgalmiadóját

A Monitorul Oficial augusztus 19-iki száma rendelet-törvényt közöl, amelynek értelmében a müselyemből vagy celofibrából készült szövött anyagokat a forgalmiadótörvény B. táblázatából az F. táblázatba helyezik át, vagyis az említett cikkek után az edigi 12,50 százalékos helyett 8 százalékos forgalmi adót kell fizetni, amint a természetesen hozzá számítják a 3 százalékos nemzetvédelmi illetéket is. Kivételt képeznek azok az anyagok, melyek Bemberg-fonalból, valamint 60 „denier”-ig terjedő müselyemből készültek. A már kifizetett illetékek után különbözettel nem lehet visszakövetelni.

Kiterjesztik a búzával bevetett területet

A földművelésügyi miniszterium nagy vonalakban kidolgozta az 1941. évi vetési terveket. Eszerint a búzával bevetett területet 1 millió 800 ezer hektárról 2 millió 500 ezer hektárra akariák kiterjeszteni, amíg pedig a tengeri ill. változatlanul megtartják a 4 millió hektáros területet. A fennmaradó megművelhető területeket árpával, zabbal, rozssal, tennel, kenderrel és olajos magvakkal vetik be.

Kimutatást készítenek a székelyföldi magyar vállalatokról

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához rendelkezés érkezett a kamara körletébe tartozó összes magyar vállalatok kimutatásának elkészítéséről. A rendelkezést a kereskedelmi és iparügyi miniszterium adta ki. A kérdéses kimutatást legkésőbb augusztus 27-ig köteles a kamara beterjesztetni az illetékes miniszteriumhoz. Tekintettel a felterjesztési határidő közelségére, a kamara iroda helyiségeiben máris javában dolgoznak a kimutatás elkészítésén. A rendelkezés a hivatalnoki karnak érthetően sok munkát ad, mert éppen azokról a székely megyékről (Csík, Udvarhely és Marosmadvérről) továbbá Marosvásárhelyről) van szó, ahol a vállalatok túlnyomó többsége magyar. A miniszteri rendelkezés célja egyelőre ismeretlen.

Olasz szakmunkásokat visznek Németországba

A DNB jelentése szerint 30. munkásokkal tele különvonatot indítottak Olaszországból Németországba. E különvonatokon 20 ezer ipari munkás ment Németországba, főképpen fémmunkások, mechanikusok és a vegyipar szakmunkásai. Az első 30 vonat után naponta újabb munkás-szállítmányokat indít Itália a munkahiányban szenvedő Németországba.

Rendelet-törvény az inasoktatás módosításáról. Bucuresti. A Monitorul Oficial mai száma az inasoktatási törvény újalkotásáról szóló dekrétumot közli.

Elégett 25 vagon olajmagácsa. Bucurestiből jelentik: A Grivitei-ut 445. számú házban lévő egyik raktárépületben tűz keletkezett. A raktárban elhelyezett 25 vagon olajmagácsa, amely az Omega olajvár tulajdona volt, elégett. A tűz keletkezésének oka még ismeretlen.

Amerikában van a világ aranytartalékának 77 százaléka. 1917-ben az amerikai aranytartalék 3 milliárdot tett ki, tíz év múlva már majdnem 4 milliárdot, Roosevelt elnöksége óta az emelkedés óriási: addig nem észlelt arányokat kezdőlénen. 1934-ben 8 milliárd, 1935-ben 10 milliárd, 1937-ben már 13, 1938-ban már 14 és fél milliárd dollár, 1938. júliusában az aranykészlet eléri a 16 milliárdot, októberben a 17-et. Jelen pillanatban már túlhaladta a 20 milliárdot és így a világ aranytartalékának 75 százaléka képezi. A Knox-erődben őrzött arany a világ eddig ismert legnagyobb kincsalmaza. Ha az ott beraktározott arany mennyiség egyetlen tömbben volna, az 10 méter magas köböt képezne.

Máramarosban csak hatósági jegyre lehet cukrot kapni. A máramarosszigeti prefektúra rendeletet adott ki, amelynek értelmében mind a vármegye, mind a város területén az üzletek csak hatósági jegyre szolgálhatnak ki cukrot a vevőknek. A jegyeket minden hét szombatián adják ki az illetékes városi illetve községi hatóságok Cukorjegyet csak a családfeleknél adnak ki, akiknek magukkal kell hozniuk személyazonossági igazolványukat.

Ujból kifogyott Aradon a petróleum és a só

Vagonhiány okozza a hiányokat

Az aradi piacról ujból elűnt a petróleum és a só. A fogvasztók a kiskereskedőktől szerdán már nem tudtak sem petróleumot, sem pedig sót beszerezni és amint értesülünk, a szétosztó lerakatokból is hiányzik a só és a petróleum.

Ami a petróleumot illeti, a Distributia szétosztó-vállalat már néhány nappal ezelőtt értesítést kapott három ciszternavagon érkezéséről. Ezek a vagonok azonban mind a mai napig nem érkeztek meg az aradi állomásra. A cég vezetőségétől kapott értesülésünk szerint ezek a vagonok előreláthatólag rövidesen megérkeznek, így tehát egy-két napon belül ismét kellő mennyiségű petróleummal sikerül ellátni Arad lakosságát.

A só-hiányt ugyancsak az idézte elő, hogy néhány napja nem érkezett só-szállítmány a só-elosztókhöz. A monopolnak az állomás mellett lévő raktárában van só, ennek vásárlása azonban a kereskedők számára nem fizetődik ki, mert a monopol sókészlete jutásukban van és a zsákokért 100 lei letétet kérnek a kereskedőtől. A monopol magánfelek részére is elad só-t, még pedig legalább 50 kilogrammos tételekben. Előreláthatólag néhány napon belül a só-elosztó is kap árut és ismét elláthatja sóval a kereskedőket. A hiányt egyébként úgy a sóban, mint a petróleumban részben az is előidézte, hogy a fogvasztók tartalékolás céljából nagyobb mennyiségeket vásároltak.

A 10 leies aluli eladások esetében is ki kell állítani a fizetési jegyzéket, amely azonban mentesül az 1 leies illeték alól

Milyen szakmákra vonatkozik a pénzügyminiszterium által engedélyezett újabb kedvezmény

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában röviden már megemlékeztünk a pénzügyminiszter 1939.026-1940. számú rendeletéről, amellyel bizonyos mértékben módosította az 1940. augusztus 10-iki rendelet-törvény intézkedéseit és úgy rendelkezett, hogy bizonyos árucikkek forgalombahozatala esetén ne alkalmazzák az 1 leies nemzetvédelmi bélyegyet ha az eladott árak értéke 10 lei nem haladja meg. Tekintettel arra, hogy az említett könnyítést csak bizonyos kis értékű árúk esetére és kis fogvasztásokra akarták biztosítani, a miniszterium úgy intézkedett, hogy a fenti kedvezmény csak a következő kereskedőkre vonatkozik: kőnyvkereskedők,

vegyeskereskedők, rövidárukereskedők, pékek, kosármárosok, vendéglők, gabonakereskedők, valamint mindazon falusi kereskedők akik olyan árucikkek hoznak forgalomba, amelyek árusításával a fenti felsorolt kereskedők foglalkoznak. Mint már jelentettük, a szeszitalok eladására a fenti kedvezmény nem vonatkozik.

A kedvezményt élvező kereskedők azonban változatlanul kötelesek a 10 leies aluli eladások esetében is fizetési jegyzéket kiállítani, azzal a különbséggel, hogy ezeket nem kell nemzetvédelmi bélyeggel ellátni.

Kétszázalékos nemzetvédelmi adó alá esnek az iparosok és kereskedők részére dolgozó közvetítők árubeszerzései

Több iparos és kereskedő, megbízottak és beszerzők segítségével biztosítja áruellátását ezek különböző helyeken vásárolják fel a cégek részére szükséges árukat. A legtöbb esetben ezek a megbízottak és beszerzők tulajdonképpen közvetítők, akik saját számlájukra dolgoznak sokszor egyszerre több cégnek is. A hasonló megbízottak és beszerzők által történő áruátadások az ipari, vagy kereskedelmi cégek részére a két százalékos nemzetvédelmi adó alá esnek.

Csak azok az eladások és vásárlások mentesek a kétszázalékos adó megfizetése alól, amelyeket olyan megbízottak végeznek, akik állandó fizetéssel szerepelnek az illető cég fizetési listáin, minden más végzett munkájuk mértéke szerint változó javadalmazás nélkül, akik kizárólag egy cég részére végeznek hasonló ügyleteket.

Erdélyben jó a búzatermés a Bánságban gvenge. Hivatalos helyről érkezett jelentés a következőképpen változó a betakarított termés minőségét. A jelentés szerint a bánsági és dobrogeai buza gvenge, Moldovában valamivel jobb, kivéve a sik vidéken termelt búzát, amely sok kívánivalót hagy maga után. Erdélyben a buza jó.

150 tonna rizs érkezett Romániába. Bucurestiből jelentik: Az első 150 tonna rizsszállítmányból álló rakomány, amelyet Bulgáriában rendeltek. Giurgiuba érkezett. Az érkezett rizsszállítmányt azonnal szétküldték az országba. A megrendelt rizsszállítmányok további részének érkezése folyamatban van. A rizs igen jó minőségű és az olasz rizsszel egyenértékű.

Az olajgyárak ellátása olajos magvakkal. Az aradi kereskedelmi és iparkamara hivatalosan közli, hogy a nemzetgazdasági miniszterium határozata értelmében az olajgyáraknak többé nem adják ki a zárolt olajos magvakat, hanem a kereskedelembe kell beszerezniök a szükséges napraforgó- és repcemagvakat.

Hogyan fizetendő az aviatikai illeték a vámhivataloknál. Az importált, vagy exportált árúk aviatikai illetékeinek fizetésével kapcsolatban a pénzügyminiszter rendeletet küldött a vámhivatalokhoz, amelyben utasítja őket hogy az olyan esetekben, amikor az aviatikai illeték tízezer leit nem halad meg, az illeték bélyegeken fizetendő. A tízezer leinél nagyobb összegű aviatikai illetékek a Banca Natională-nál fizetendők be, az Aviatikai Alap Pénzára javára. Az olyan esetekben, amikor abban a városban, ahol a vámhivatal van, nincsen Jegybank fiók az aviatikai illeték a Posta- és pénztárnál fizetendő be (a postahivatali útján) az Aviatikai Alap Pénzára 301. számú számlájára javára.

Hogyan számítandó a kétszázalékos nemzetvédelmi adó a fuvar- költségek után

A kétszázalékos nemzetvédelmi adótörvény 14. szakasza szerint a szállítási költségek után le kell róni a nemzetvédelmi adót. Ha a szállítás az árba bealkuláltatott (az vevő telephelyén eladott áru), vagy ha a franco a számlaösszeghez hozzáadott, akkor a számla értéke után lerótt nemzetvédelmi adóval rendezést nyert a szállítási költség nemzetvédelmi adója is. Ha azonban az áru az eladó gyártelepén adatott el, úgy a fuvarozási és szállítmányozási költség után le kell róni a bélyegget és pedig a fuvarlevélen és egyéb szállítókrmányon. Amint tehát az áru rendeltetési helyére érkezik, a vevő köteles ezeket az okmányokat bélyegezni.

Ha a szállítást szállítmányozó és fuvarozó vállalja végzi, akkor számlát tartozik kiadni, (vagy fizetési jegyzéket) a megfélelő nemzetvédelmi bélyeggel. Ha a fuvarozást alkalmi fuvaros (parasztfuvaros) végzi és az nem ad ki jegyzéket a fuvardíjról, akkor a vevő tartozik jegyzéket készíteni és azt az áruval együtt a számlához csatolni. (Felülteendő a fuvaros neve, a fuvarbér és kelet). Erre a jegyzékre kell tenni a nemzetvédelmi bélyegget. Végül áll az az eset, amikor a vevő saját járművel végzi a fuvarozást. Ebben az esetben szintén jegyzéket csatol a számlához és azon a megitt utat részletezi és felragasztja a helyi szokás szerinti fuvar után járó nemzetvédelmi bélyegget.

A szankciók mindezen elmulasztása esetén a törvény 22. szakaszában említett bírság, azaz a bélyegérték tízszerese és 1000-50.000 lei bírság.

A szállítmányok után járó nemzetvédelmi adó alól mentesek azoknak az árúknak a szállítási költsége, amelyek önmaguk is mentesek ezen adó alól, továbbá amikor a gyár, vagy nagykereskedés saját lerakatahoz, raktárához szállít, tehát nincsen tulajdoncsepe. Ilyen esetekben a számlához pro forma szállítási jegyzék csatolandó, amelyből a mentesség alapja kitűnik.

Legújabb jelentéseink:

Új királyi tanácsosokat nevezett ki az Uralkodó

Bucuresti. Ófelsége a király ma kelt legmagasabb elhatározásával három új királyi tanácsost nevezett ki: Nicodim Munteanu, Románia pátriárkája Nicolae Bălan gyulafehérvári és nagyszabeni püspök, Erdély görögkeleti metropolitája és Niculescu Alexandru balázsfalvi görögkatolikus metropolita személyében.

Bucuresti. Ófelsége főudvarnagyi hivatalának 77. számú jelentése: Ófelsége a király augusztus 21-én ki-

hallgatáson fogadta Gigurtu Ion miniszterelnököt, Balan Nicolae gyulafehérvári és nagyszabeni püspököt, Erdély görögkeleti metropolitáját, Alexandru Niculescu dr.-t Erdély görögkatolikus metropolitáját. — mindketten királyi tanácsosok — Gh. Leon pénzügyminisztert, Pais ellentengernagy, szárnysegéd, tengerészeti és légügyi minisztert és Iosif Iacobovici hadosztálytábornok, szárnysegédet.

Az amerikai képviselőház hadügyi bizottsága elfogadta a kötelező katonai szolgálat bevezetéséről szóló javaslatot

Washington. A képviselőház hadügyi bizottsága elfogadta a kötelező katonai szolgálat bevezetéséről szóló törvényjavaslatot.

E törvény szerint az USA-ban minden 21-64 év közötti férfinak katonai szolgálatot kell teljesíteni. Marshall tábornok kijelentette a hadügyi költségvetés tárgyalása során, hogy az amerikai kontinens megvédésére 4 millió emberre van szükség, akiket kellően ki kell képezni. Északamerikának a Panama-csatornájig

terjedő részét 1 millió 200 ezer emberrel is megvédeni lehet.

Roosevelt elnök sajtóértekezleten nyilatkozott és eszerint

az angolokkal a támaszpontok átengedése ügyében folytatott tárgyalások rövidesen befejeződnek, de arra nézve semmi határozat nem történt, hogy amerikai torpedórombolókat adjanak Nagybritanniának.

Fegyverkezési és hadügyi tartalékokról gondoskodó intézmény létesül az Egyesült Államokban

Washington. A kölcsönök bankjának vezérigazgatója, Gull tanácsos, két új intézmény alapításáról számolt be a közgazdasági sajtó képviselőinek. Eszerint az Egyesült-Államokban létesítenek egy fegyverkezési és egy hadipari tartalékokról gondoskodó intézményt. Ennek a két szervezetnek az amerikai kormány 5 millió dollárt bocsát rendelkezésére. A fegyverkezési tartalékokról gondoskodó szervezet célja a fegyverkezés

meggyorsítása és főként benzinmennyiségek tartalékolása a fontosabb stratégiai pontokon a repülőgépek számára. E célból 50 millió dollár azonnali előleget folyósítottak a megalakuló intézmény számára. A második szervezet a hadipari tartalékokról történő gondoskodás hivatala a magánkézben levő ipart ellenőrizi, irányítja és támogatja szükség esetén — azonban itt is a fősúlyt a repülőgépgyártásra helyezik.

A német tengernagyi hivatal külön közleményben hívta fel a semleges hajókat a veszélyes zónák elkerülésére

Berlin. A német tengernagyi hivatal az Anglia ellen életbeléptetett teljes ostromzár alapján hivatalosan közli, hogy minden hajó saját veszélyére kerül azokba a veszélyes zónákba, melyeket alant megjelölnek és a német kormány minden felelősséget elhárít magától, ha ezekben a zónákban életveszélyes katasztrófák minden bizonnyal bekövetkezhetnek. A zónák kez-

dődnek az északi szélesség 47 fok 30 perc és a nyugati hosszúság 2 fok 40 percnél az Atlanti óceánon folytatódva az északi 45 fok és a nyugati 5-ik foknál. A vonal tovább megy az északi 62 fok és a nyugati 3 foknál, míg a belga és francia kikötők mentén tér vissza kiinduló pontjára.

A Giornale d'Italia Csamuriának Albániához való csatolását követeli

Róma. Azokkal a súlyos albánellenes üldözésekkel kapcsolatban, melyeket Csamuriában és Janinában a görög hatóságok kifejtettek, a Giornale d'Italia nagy cikket ír. Az olasz lap megállapítja, hogy ezek az üldözések nyilván megmutatják, hogy az ottani lakosság száz százalékban albán és nem görög és így Görögország bitorolja ezeket a területeket. Ezeknek a lakosoknak feltétlenül Olaszországhoz és Albániához kell tartozniuk és e két államnak van jogcsimük ehhez a népcsoporthoz. Ezt a helyzetet sürgősen rendezni kell a népek joga és az új európai rend szellemében. Az olasz lap érthetetlennek tartja, hogy Görögország még mindig az angolok játékszerévé szegődik, hogy Anglia

folytathassa a Balkán békéjének megzavarását konfliktusok és feszültségek előidézése által. Buttler államtitkár alsóházi nyilatkozata — folytatja az olasz lap cikket — rávilágít arra, hogy Angliának komoly háborús tervei vannak és mikor az állítólagos olaszellenes albán lázadás hazug hírért terjeszti, tulajdonképpen alibit készít már jól előre felforgató céljai számára.

Az olasz lap azzal fejezi be cikkét, hogy Olaszország eme görög provokációkkal szemben nem a kaland politikáját fogja követni, hanem kiköveteli az albánok teljes jogát az igazság és az új európai rend alapján.

Újabb légi támadás Málta szigete ellen

Kairó. (Rador.) A Reuter-iroda közli az angol léghaderő szerdai jelentését, amely az alábbi: Augusztus 19-én a brit gépek felderítő repülést végeztek Abesszinia egyes vidékeire, valamint Olasz-Szomáli felett. Az angol gépek bombázták a megai rádióállomás épületét, Neghelliben ugyancsak több épületet megromgáltak bombázás által. Az egyik repülőterem Caproni-repülőgépeket támadtak meg, amelyek a földön voltak. A Dire-Dana-i állomást, valamint hangárokat és raktárakat bom-

batámadás érte. Valamennyi bomba a kijelölt célpontba talált. Egy angol gép nem talált vissza. Megtámadták az angol gépek a dessieji repülőteret is. Alacsonyan szálló angol gépek támadást hajtottak végre a cassalai vasútvonal és több épület ellen.

Kedden ellenséges bombavető 20 vadászgép támogatása mellett támadást hajtottak végre Málta ellen. Az angol vadászgépek szétszórták a támadókat.

Az Angol Bank letiltotta külföldön a font-bankjegyek beváltását

Budapestről jelentik: A Magyar Nemzeti Bank felhívást adott ki, amelyben közli, hogy az Angol Bank megtiltotta a font-bankjegyek beváltását.

Minisztertanácsra ültek össze a kormány tagjai

Bucuresti. Szerda este 18.45 órakor minisztertanács kezdődött Gigurtu Ion miniszterelnök elnöklése alatt. A minisztertanács folyó kormányzati ügyeket tárgyal és 20 óra 45 perckor ért véget.

Az Egyesült Államok 50 évre bérebe vett Angliától két, Kanada közelében lévő szigetet

Az északi órákban érkezett jelentés szerint az Egyesült-Államok ötven évi időtartamra bérebe vett az angol birodalomtól két, Kanada előtt levő szigetet. Ezek az egy évvel ezelőtt elkészített terveknek megfelelően közös amerikai és angol kormányzás alá kerülnek.

Egyes olasz lapok jelentése szerint a kérdéses szigetek az USA a polgári és katonai légi és tengeri támaszpontok berendezésével újabb lépést tett a háborúba való beavatkozása felé.

Ismét feltartóztatták az angol hadihajókat a „Bucegi” gőzöst

Bucurestiből jelentik: A román hajózási szolgálat-igazgatósága úgy értesült, hogy a „Bucegi” hajót, amelyet az angol hatóságok Port Saidban huzamosabb időre tartóztattak és amelyet az elmúlt napokban szabadon engedtek, a Földközi-tengeren angol hajóegységek ismét feltartóztatták és a haifa kikötőbe kísérték. Egyelőre még nem tudni, hogy a hajót miért tartóztatták fel és kísérték kikötőbe. A „Bucegi” fedélzetén jelentős mennyiségű áru van, amelyet Románia részére szállít.

LAPZÁRTA:

(Rador-jelentések)

BERN. Vichyből érkezett jelentés szerint Georges francia tábornokot a francia vezérkar egyik tisztjét, nyugdíjazták. Georges tábornok 1875-ben született és a Marseilleben Sándor jugoszláv király ellen elkövetett merénylet alkalmával súlyosan megsebesült. A világháború idején Georges tábornok a francia keleti hadsereg egyik vezetője volt, akinek csapatai szállták meg annak idején Pireust.

RÓMA. A Stefani hírszolgálati iroda cáfolja azt az Egyesült-Államokban elterjedt hírt, amely szerint az Adigele-folyó felső folyásánál lakott németek Németországba való visszaköltözésük előtt házaikat felgyújtották volna. Az Olaszországból Németországba költöző németek kulturáltak és civilizáltak és képtelenek hasonló eszekecsetekre. Másrészt — mondja az olasz jelentés — ilyen tettek Olaszországban nem is lehetségesek.

KOPENHÁGA. A dán kormány mai határozatával hivatalosan elismerte Szlovákiát.

LONDON. A Reuter-iroda jelenti: Az egyik angol kikötőbe már az ötödik tüzerosztály érkezett Terra Nuovából.

BUCURESTI. Petre Georgescu tábornok, a Nemzet Pártja gárdájának főparancsnoka, ma ellenőrző körútra indult Naszód, Kolozs, Csik- Udvarhely, és Marostorda megyékbe.

Washington. (Rador.) A választási harcokban való részvétele miatt lemondott Wallace földművelésügyi miniszter helyére Roosevelt elnök egy Indiana állambeli farmert: Claude Wickardot nevezte ki az USA földművelésügyi miniszterévé.